

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
 Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčiji in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notica, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne pomudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—		40—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 500 po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Besedila sprejema se podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

V smislu § 17. družbenih pravil
 se sklicuje

občni zbor

delniške družbe
Narodnetiskarne

na četrtek, 21. julija 1921 ob
 17. uri
 v uredniške prostore, Knafljeva ul. 5.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo upravnega odbora o poslovanju leta 1920 in predložitev letne bilance za dan 31. decembra 1920.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora in podelitev absolutorija.
4. Predlogi upravnega odbora glede razdelitve čistega dobička.
5. Volitev upravnega odbora.
6. Volitev nadzorstvenega odbora.
7. Sprememba pravil.
8. Posamezni nasveti.

Opomba: § 16. družbenih pravil: Kdor hoče na občnem zboru glasovati, mora svojo delnico vsaj pet dni pred občnim zborom vložiti v družbeno blagajnico.

Upravni odbor
Narodne tiskarne.

I. K.: Socijalno politično in kulturno delo trgovca.

I.

Socijalna revolucija, ki se je porodila kot otrok svetovne vojne, hoče izpremeniti doslej veljavni gospodarski red. Ta boj je upravičen. Na eni strani majhen del onih srečnih, ki imajo vsega v izobilju, na drugi strani velike množice na pol nagi in sestradanih. Armada poslednjih se vedno večja, ker se zaradi današnjih gospodarskih razmer proletarijzira skoraj vsi pripadniki srednjega stanu. Ta nepoprečna socijalna krivica je globoko pretresla vse duše in vzdramila zatiranje, da so na ves glas začeli zahtevati zase primerneje ko-

sa kruha in prostorčka na solncu. Kako se je ta socijalni boj pod vplivom različnih političnih struj razvil na razne načine, nam najbolje kažejo raznovrstni socijalni pokreti v posameznih državah. Da igra pri tem industrija in trgovec oziroma kupčevalec veliko in velevažno vlogo, je jasno. Pri nas še ne toliko kot drugje, ker smo še majhni, vendar je potrebno, da se naši pridobitni sloji začno za to primerno zanimati. V doglednem času se gotovo tudi pri nas vsled naše svobode, ki smo jo pred kratkim dobili, gospodarski razmah silno poveča. Ze stopamo samostojno v svetovno trgovino, in gotovo ni več daleč čas, ko bo pri nas tudi industrija poleg veletrgovine močno razvita. Potrebno je torej, da se naš podjetnik in trgovec svoji sili primerno udeležuje važnega socijalno političnega dela. Velike naloge, ki čakajo kupčevalca na socijalno političnem polju, zahtevajo od njega globoko splošno naobrazbo, za kar bo treba pri nas še skrbeti.

Kot organizator velikih kupčij razpolaga podjetnik s časom in močjo večjega števila ljudi ter je zaradi tega v veliki meri od njega odvisen življenjski način podrejenih. On ne sme smatrati, gledajoč s svojega gospodarskega stališča, delavca samo za brezpravno kolesce v mehanizmu svojega obrata. Tudi v svojih nastavljenih mora videti idealni podjetnik samostojne osebe, na katerih interes se mora ozirati, če tudi eventualno z zmanjšanjem lastnega dobička. Pri produkciji in prodaji ne sme stremeti le za tem, kako si blago najceneje in kar najbolje nabavi in proda, temveč tudi, kako bo to raznovrstno delovanje, ki ga prinašata produkcija in trgovina seboj, uporabil v čim večjo korist zaposlenih. Poleg tega pa je tudi to njegova moralna dolžnost, da skuša vzgojevalno in poučno vplivati, posebno pri mladih ljudeh, da čas, ki ga imajo nastavljeni po dokončanem poklicnem delu za lastno osebo na razpolago, primerno porabijo. Kajti ravno te ure naredijo iz pridnega in trudečega se mladeniča spoštovanega moža, iz lahkomisljenega in zapravljivega pa slabega sodelavca in navadno gostilniškega vsevedeža. Dolžnost delodajalca je, da si pridobi zaupanje svojih ljudi, da ima smisel za njih upravičene zahteve in da je pripravljen za socijalne žrtve, ki so v teh časih potrebne. Vsak moderen šef ima dandanes dovolj pojma in uvidenosti za da-

našnje socijalne življenjske pogoje ter ne meri lastnih potreb s čisto drugim merilom kot potrebe svojih delojemalcev. Kakor ni v interesu podjetnika, če skuša svoje delavce le izkoristiti ter jih na ta način pritirati do revščine in obupa, tako tudi ne sme biti interes delavstva, mezde tako povzdigniti, da premali dobiček podjetnika nikakor ne mika voditi podjetje še dalje ali pa ga celo povečati.

Zanimivo je, ozreti se pri tej priliki nekoliko na razmerje, ki vlada sedaj pri nas med delodajalci raznih kupčijskih panog in njih nastavljenici. Tiste patrijarhalne razmere, ki so vladale nekdanj, so skoraj popolnoma prenehale. Pred vojno je bil tak nastavljenec primerno upoštevan in v primeri z drugimi srednjimi sloji dobro situirana oseba. Če je bil količjak poraben, ni bil slabo plačan ter si je lahko v nekaj letih s pametnim in varčnim življenjem prištel vsotico, s katero si je bilo v mnogih slučajih mogoče napraviti neodvisno eksistenco. V svojem šefu je našel vsak čas potrebno zaslonko ter razumevanje, in tudi delodajalci so imeli v svojih sotrudnikih večino ma res prave sotrudnike, ki so se vrljo zanimali za trgovsko hišo, v kateri so služili. Zavedali so se svojih dolžnosti ter so delali v interesu svojega šefa s pridnostjo in zanimanjem, ki ga je zahtevalo dobro plačilo.

Razmere pa so se med vojno in po vojni temeljito izpremenile. Dandanes ne najde marsikaj šef v svojem nastavljenicu nič več tiste podpore, razumevanja in zanimanja kot prej. Nastavljenici nimajo več tistega interesa v kupčiji kot nekdanj ter se ne trudijo baš posebno pri kupčijskih poslih. Vidi se, da služijo pač, ker se morajo preživiti, a z dušo in glavo niso pri delu. Da bi delali pa iz lastne inicijative kolikor le mogoče v interesu svojih šefov, o tem marsikje ni niti govora. Nasprotno je dandanes preje mogoče. Sam poznam nekaj takih, ki so uprav veseli, če zadene gospodarja kakšna izguba.

Odkod ti pojavi? Vojna, vojna morala in socijalna revolucija, to so vzroki, ki so učinkovali na tako izpremembo mentalitete, tako pri kupčevalcu kot pri njegovem sotrudniku. Delojemalec se čuti dandanes tudi pri raznih kupčijskih panogah socijalno popolnoma zatiranega in se je popolnoma poproletaril. Kje so časi izpred vojne, ko sta kupčevalec in njegov nastavlje-

nec-sodelovalec vsedkar korakala skupno v boje, ki so bili potrebni v gospodarskem delovanju? Kje so časi, ko so bili v strokovnem društvu skupaj vsi od najstarejšega trgovca do najmlajšega pomočnika, ko sta se gospodar in uslužbenec čutila vsakokrat eno in isto? Ko je imel sotrudnik nekaj smisla za trgovčevno delo, ko je vedel, da je važen in odličen sodelavec pri raznih gospodarskih poslih in ko je kupčevalec povsem drugače upošteval svojega nastavljenca, kot dandanes.

Vzrok vsem tem izpremembam leži v nesocijalnem položaju, v katerem se dandanes nahajajo mnogi nastavljenici. Može, došli iz vojne, niso več našli v svojem poklicu tistih razmer kot nekdanj. Mnogo se je izpremenilo, predvsem pa najnavadnejši in vseskozi potrebni življenjski predpogoji. Sorazmerno z vseobčo draginjo se je povečal podjetnikov obrat. Višjim cenam je sledil pri manjši vrednosti denarja večji dobiček in mnogo večji stroški. Vsi kupčijski stroški so se zvišali sorazmerno z draginjo, le pri plačah nastavljenec v splošnem nikakor ne morem govoriti o sorazmerju in v tem tiči glavni vzrok. Mezdni boji, ki so pritirali razne stanovske organizacije v roke najradikalnejših socijalnih struj, so zastrupili vse. Iz strokovnih organizacij so nastale politične v veri, da se bo na ta način socijalni položaj organiziranih izboljšal. Da so se stavile pri tem na eni kot na drugi strani pretirane zahteve, je jasno. Zahtevati pri kupčiji avtomatično se višajoče plačilne razrede, je nesmišeln, ker s tem že deloma izgine ena najznačilnejših potez trgovine, namreč, ne samo konkurenca robe, tem-

več tudi konkurenca duševnih zmognosti in pridnosti. Pravtako nesmiselno se mi seveda zdi, če skuša kak delodajalec kolikor mogoče izrabljati delovno silo svojega uslužbenca, pri tem mu pa iz lepa in iz lastne razsodnosti noče priznati niti tistega življenjskega minuma, ki je neobhodno potreben. To je gotovo eden najvažnejših in glavnih vzrokov, ki so povzročili današnje razmerje med šefi in delojemalci. Če bo rasel naraščaj v takih razmerah, ne bo dober. Stremiti moramo za tem, da postane nastavljenec zopet to, kar je bil. Ako ga hočemo spraviti na staro pot, ga moramo zadovoljiti, dati mu vsaj to, kar mu gre po večji ali manjši sposobnosti, pod vsakim pogojem pa toliko, da bo mogel svojemu stanu primerno živeti. Marsikaj šef se že ravna po tem načelu. Kdor pa tega ne vidi in ne stori, tudi pri eventualno zmanjšanjem dobička, ta pomaga slabiti državo in red, ker je povzročatelj malcontentstva in sovraštva, ki ima podlagi navadno v nesocijalnih socijalnih razmerah. Obzaloovati je, da so še kupčevalci, katerih egoizem in pohlep je tolik, da si grabijo denar na kup tudi iz tistih grošev, ki jih krivično odtegujejo nastavljenecem. In ti ljudje se zgražajo nad komunisti in boljševiki! Poznam šefe, ki so sami, takorekoč iz nič, postali s pridnim delom in trudom premožni in samostojni. Dasi so sami počasi lezli po socijalni lestvi kvišku, nimajo danes ne srca ne razuma za nastavljenice, ki hočejo po isti lestvi kvišku, a v mnogo težjih časih. Plačaj pošteno in dobro ter zahtevaj pošteno in pridno delo!

Pismo iz Prage.

8. julija 1921.

Politična situacija se je bistveno zjednodušila z ureditvijo žitne kontribucije in s sklepom političnih strank, da se nima oditi k prezidentu Masaryku na Capri, v glavnem pa s točno izjavo prezidenta Masaryka, da ne pripusti izvedbe novih splošnih volitev in bi ne privolil razpusta parlamenta, ker bi nove volitve utegnile na jedni strani vspeti v prilog klerikalcem, na drugi strani pa bi ojačile komuniste in gotovo bi povzročile ozlovoljenje na Slovaškem. Zato se nadaljujejo pogajanja med češkimi strankami. Socijalni demokratje, videč, za koga bi delovali, so se nekoliko ustra-

šili ter perspektive in tudi so si pridobili več samozavesti vsled uspele Olimpijade in spreveda pri njej, ki jim je dal priliko, da so spoznali svojo vzgojo v stranki. Do kakršnegakoli rezultata doslej še ni prišlo. — V zunanji politiki stoji v ospredju rešitev češko-poljskega razmerja. Z naše strani se drže činitelji nekako nezaupno napram poljskim predlogom, ker nam je še v precej bolestem spominu držanje Poljakov napram vprašanju o razdelitvi Tešinskega. Dobra vtiška ne napravlja tudi njihovo ljubimkanje z Madžari in podpiranje prevratnih življenj na Slovaškem. To vse

Moda in lepota.

Moda je ženskega spola. Zato ima žensko logiko, ženske kaprice, a tudi žensko vztrajnost. In kakor je ali vsaj hoče, ker mora biti, vsaka ženska lepa, vabljiva, po svoje zagovetna (žal, čisto le navidezno!), prav tako je vsaka moda lepa, elegantna in pikantna.

Nikar ne protestirajte, mlde moje dame! Z vami govori mož, ki vas pozna temeljiteje, kakor se poznate same, mož, ki je poznal vaše matere, se spominja vaših babic ter se je pečal z lepoto in modo vaših prababic in praprababic. Vedno, v vseh stoletjih je bila ženska moda lepa in vsaka nova moda se je smatrala za lepšo od prejšnje. Zato ker moda mora biti vedno nova. Kar je novo, mlado, pa je vedno lepo. In vse starejše, celo vse staro drvi za novim, samo da bi bilo še vedno lepo in še mlikavno.

Narodna noša je nekaj trajnega, neizpremenljivega, okamenega; moda je nekaj izpremenljivega, začasnega. Narodna noša je kakor zakonska žena, tečen domač kruh; moda je kakor sladka ljubica, ki na zakon sploh ne misli, kakor bonbonček, s katerim se posladkamo mimogrede.

Trikat je že kraljevala na svetu krinolina, ki je izpremenila žensstvo v balonsko razčepeljeno, kakor besna koklja okroglo prikazni. In vendar so si takrat domišljale ženske, da niso bile še nikdar lepše, kakor si domišljate danes, ko ste ozke in brez kril. Včasih se je smatralo

mogočno oprsje in bujne boke za višek lepote, — čim več prsi in bokov, tem lepše se je zdelo — ženskam in tudi moškim. Danes hočete biti vse brez prsi in brez bokov, vse hočete biti vitke in tanke. a večina moških vam pritrjuje, češ da ste zato res nečuvno dražestne.

V 17. veku in sto let kasneje so stale kolosalne ženske oblike v najvišjem kurzu. Danes trdite, da so bile takratne ženske groteskne neokusne in strašno grde. Toda Tizian in Rubens, dva največjih umetnikov-slikarjev, dva najodličnejših apostolov lepote in okusa, sta se navduševala prav za tisto bujnost ženskih telesnih form ter sta naslikala toliko žensk s kipečimi udi samo zato, ker so se jim zdale debeluške zares krasne in pikantne.

Rubens je bil sam lep mož in svojo ženo Heleno Fourment je v svoji veliki ljubezni smatral za vzor ženske lepote. Zato jo je slikal nešteto krat. In Helena je imela jamic povsod, po licih, po prsih, po bokih, celo po kolenih; bila je zares — vsaj za moža — sila apetitna debelushka. Saj vendar poznate njen portret, v vsej figuri, skoraj gol in le za silo v kožuh zavrt?

Pa je prišla moda, ki je smatrala kakor osa prežeti pas, kakor krogla gladki trup in kakor duhovniški talar dolgo okoli gležnjeve se opletajoče in še malo po tleh pometajoče krilo za najelegantnejšo modo. In tudi moški smo jo smatrali za lepo. Takrat je bila doba strašnih modr-

cev, milijonkrat prokletih mučilnih aparatov.

Danes hodite brez modrcov, pasu ni več, širina telesa je malone ista na ramah, v pasu in boku ter nosite krila jedva do začeta meč. Pa zopet si domišljate, da niste bile nikol apartnejše, nikdar bolj šik. Včasih so se ženske dekoltirale do srede prsi, če so bile posebno finopolne, pa še malo nižje; nato je prišla moda, ko so bile zapete do podbradka in ovrtnik jim je štrlel celo navzgor do ušesc. A moda se je znova prekopicnila, dekolté se je povrnil ter se vselil tudi na hrbet, tako da so moški pretekle zime na plesnih soirejah in koncertih lahko občudovali ženska hrbtišča prav do pasu. In kakor pred petdesetimi, tridesetimi, dvajsetimi, desetimi leti so ženske in moški danes zopet prepričani, da je ta poslednja, najposlednejša moda najbolj okusna.

Moje prepričanje pa je, da je za lepo, okretno in živahno žensko vsaka moda lepa in okusna, da se pametna ženska ne upira nobeni modi, nego si vsako prilagodi oblikam svojega telesa, ki ga nosi po svetu.

Za nerodno, negibčno, brezhumorno, dolgočasno žensko pa je vsaka nova moda nova nesreča. Z modo je pač tako: nekaterim se vse podaja, vse jim imenitno pristaja in vsaka moda je prav kakor nalašč zanje izumljena; drugim pa oblaci in obesi karkoli, ostajajo vendar ničle ali celo strašila. Sivile so zato čisto mučenice. Nanje vale vso odgovornost, ako so vzlic

najboljšemu blagu in najlepšem kroju njih naročnice vendarle brez šika in okusa oblečene.

Moda je pač posebne vrste Muza: zahteva specialnega talenta in temperamenta! Kdor ju nimaa, a se vendar udaja najnovejšim modnim muham, se smeši. In potem se sili, da ji nova toaleta pristaja »kakor kravi sedlo«.

Lepo! Kaj je lepo? Kar je komu všeč. Okusi pa so različni. Če so mi všeč Rubensove, Tizianove ali Rafaelove ženske, me živ krst ne prisili, da bi se zaljubil v ženski skelet brez prsi in bokov, pa če me še tako psujejo, da sem brez okusa. »Vsake oči imajo svojega slikarja.« In vsaka doba svoj lepotni ideal, kakor svojo modo. Kar je danes nekaterim krasno, bo morda že v par mesecih vsem komično smešno, ali pa se bo zdelo za par let zopet tisto, kar je danes najbolj groteskna, nemogoča stvar, n. pr. cul de Paris ali frizura v treh nadstropjih, neobhodna zahteva vsake resnično elegantne dame.

Pariški modni kralj, Jacques Worth že napoveduje — daljša krila »à la femme«. Pri zadnjih konjskih dirkah v Parizu so se že pojavile dame v znatno podaljšanih krilih in so razburile ves pariški ženski svet. V časopisih je zadivila borba »za in proti«. In oglasil se je v »Journalu« tudi On, Worth.

»Krila bodo daljša« — piše — »podaljšajo se à la femme (po žensko!), t. j. spočetka le bolj na videz, kasneje pa zares. Dolga krila ... Da, to je bilo pred

vojno. Med 1. 1914—1921 so se krila skrajševala vedno bolj: saj je bilo na vojski toliko žensk, ki so to zahtevale. Kratko krilo je bilo kakor nekaka ženska uniforma. Potem pa sta se pridružila še ples in sport; le poskusite igrati v dolgem krilu polo ali zaplesati shimmy! Vsaka doba ima svoje zabave, vsaka zabava svoj slog v obleki. Če hočete dolga krila, vvedite zopet kočije, resni ples, Versailles! Amerika je proti kratkim krilom protestirala. Puritanstvo in konkurenčna zavist. Kakor hitro pa so dospela krasne misses preko oceana k nam, so Amerikanci hitro izpremenili svoje stališče in svoje čustvo. Ravno med inozemskimi svojimi naročnicami imam danes najbolj vroče pristašnje kratkega krila. Noša kratkih kril je vvedla svilene nogavice, a svilene nogavice so ustvarile novo eleganco. Nikdar ne gre odstraniti naenkrat dvakratno eleganco. Gotovo je moda obsojena k neprestanim izmenjavam; če bi obstala na isti točki, bi to pomenjalo konec dobrega okusa. Obleke se torej res podaljšajo, a vendar ostanejo kratke, t. j. podaljšajo se na videz s tem, da bodo imele n. pr. lahke okrajke in obšive po vzoru pierotskih plaščev. To sem hotel naznačiti z izrazom podaljšati à la femme.« Tako piše Worth, absolutist v modi.

Zdi se, kakor bi bil Worth negalanten modni kralj, ker se drzne reči, da pomenja »po žensko« toliko, kolikor na videz. Toda moda in ženska sta bili, sta in bosta vedno »na videz«. Vselej so in bodo ženska ho-

Telefonska in brzojavna poročila.

Ultimatum legionarjev o Baroškem pristanišču.

— Reka, 12. julija. Danes po teče rok, ki ga je dal višji italijanski komisar na Reki skupini legionarjev, ki je zasedla pod poveljstvom poročnika Tonaccija baroško pristanišče po Sforzovem eks-poziciji v italijanskem parlamentu, ki je povedal, da pripade Baroš Jugoslaviji, in od takrat dalje vstrajajo na »digi« v baroškem pristanišču. Komisar zahteva, da legionarji zapuste Baroš, ker sicer bo treba

nasilnim potom jih odstraniti iz pristanišča. Razne osebnosti na Reki so se zaradi te zadeve obrnile na D'Annunzija, da bi on posredoval in pregovoril legionarje, naj se ne udajajo akciji, ki ne more dati ugodnih rezultatov. Širi se vest, da utegne priti tak odgovor iz Gardona tekom dveh ali treh dni. Zato žele, da bi se ultimatum podaljšal vsaj še za 48 ur, da ne pride zopet do prelivanja italijanske krvi.

Austrija proti Jugoslaviji.

— d Dunaj, 12. julija. Kakor poroča »Parlamentsskoresp.«, so poslanci Krafft, dr. Hampel in tovariši stavili v današnji seji narodne skupščine predlog za represalije proti Jugoslaviji zaradi postopanja proti avstrijskim državljanom.

Predlog zahteva, naj vlada stori vse korake eventuelno naj prične z represalijami, da zaščiti pravice avstrijskih državljanov v Jugoslaviji. Glede postopanja z nemškimi rojaki v Jugoslaviji naj se naprosi pomoč zveze narodov.

O miru z Madžarsko.

— d Pariz, 11. julija. Senat je zvečer razpravljal o trianonski pogodbi. Poročevalec Reynald je izjavil, da ima trianonska pogodba za podlago isto idejo, kakor st. germainška, namreč ustvariti pravično sodbo, oprostiti zatirane narode, naložiti odškodnino premagancem in zahtevati poročila. Senator De Noncio se je izjavil proti trianonski mirovni pogodbi, češ da je za Madžarsko nepravilna. Min. predsednik Briand je izjavil, da se De Noncio ozira samo na pritožbe Madžarov, ne čuje pa pritožb onih narodov, ki so jih Madžari še pred kratkim zatirali, nam-

reč Sedmograško, ki je med vojno zaveznike tako znatno podpirala in zanje toliko žrtvovala. Vprašanje zapadno-madžarskih komitativov je bilo rešeno v st. germainški mirovni pogodbi. Vendar pa bo še posebna komisija na licu mesta proučila vprašanje eventualnih popravkov meja in tudi zveza narodov se bo pečala s to zadevo. Ministrski predsednik je končal s prošnjo zbornici, naj se ničesar ne ukrene, kar bi razdrlo stike kateregakoli naroda s Francijo. Nato se je debata zaključila in pogodba ratificirala.

Briand o položaju.

— d Pariz, 11. julija. Zbornica je danes obravnavala vprašanje popolnih kreditov. Poslanec Soulier (neodvisni radikalec) je opozoril vlado na zadeve v Siriji. Kemalove čete organizirajo tamkaj po večini nemški častniki. Govornik je zahteval aktivnejšo politiko v Siriji. Ministrski predsednik Briand je odgovoril, da gre za to, ali se bo Francija bojevala s Turčijo, ali bo mogla obdržati Sirijo v sedanjih mejah, kakšna bo politika Francije in kako naj se revidira sevrška mirovna pogodba ter vzpostavi mir v Orlentu. V to svrhu je treba problem Sirije in Orlenta končno rešiti in do seči s Turčijo mirne odnose. Cilicije pa Francija ne more dobiti drugače, kakor da si zagotovi njeno varnost. Ministrski predsednik je izjavil, da se je potrudil prepričati zaveznike, da je revizijska sevrška pogodba nujno potrebna in je rekel, da je prepričan, da se bodo vsa ta vprašanja rešila mirnim potom. Francija je pripravljena, da ta-

koj odredi, da se sovražnosti ustavijo in da odpošlje zastopnike, ki bodo v mešani komisiji uredili vprašanje mej. Ministrski predsednik je izjavil dalje: »Pravico imam, da izjavim, da položaj Francije ni vzemirljiv. Francija leži ob Reni in ne more dopustiti, da bi postala Nemčija taka, da bi ogrozila Francijo.« Ministrski predsednik je govoril nato o dogodkih v Gornji Šleziji ter je poudarjal, da Gornja Šlezija ni nemško ozemlje, in da je general Lerond izvršno izpolnil svojo težko nalogo. Glede zunanje politike je izjavil ministrski predsednik, da je poizkusil, ali ne bi šlo brez vojaških ekspedicij v Nemčijo. Če bi prišlo tako daleč, da bi se izpodrinil Wirthov kabinet, bi se začela napram Franciji nova sovražna politika. V tem primeru pa bi imela tudi Francija v rokah vsa sredstva za doseg svojih ciljev in ne bo pokazala nikake slabosti. Kontrolne komisije v Nemčiji so dobile zadostno ščenje v vseh oziirih.

Francija in Nemčija.

— d Pariz, 11. julija. Na današnji popoldanski seji zbornice se je nadaljevala debata o naknadnih kreditih. Na vprašanje poslanca Le Fevra glede razorožitve Nemčije je izjavil ministrski predsednik Briand: Narod 70 milijonov, ki je še po porazu zastrujen z militarističnim duhom Velenemcev in z mislijo revanže, se mora nadzorovati in razorožiti. Razmere med Francijo in Nemčijo toliko časa ne bodo normalne, dokler Nemčija ne krene s pota katastrofe. Vsaka francoska vlada ima torej dolžnost imeti odprte oči. Glede ljudskega glasovanja v Gornji Šleziji je ministrski predsednik ponovno opozoril na to, da je na vseh dejstvih, tudi na nemških, označeno, da so Poljaki na spornem ozemlju v večini. Mirovna pogodba se bo izvajala v svojem duhu in po svojih določbah. Na vprašanje glede razsodb državnega sodišča v Leipzigu je ministrski predsednik izjavil: Francoska vlada je svoje pravne zastopnike brzojavno odpoklicala, ker je bila mnenja, da ne more še dalj časa sodelovati pri justični ko-

mediji. Namerava pozvati zaveznike, naj se v tem vprašanju drže določb mirovne pogodbe. Nato je bil predlog socialista Bluma, proti kateremu je nastopil Briand in ki zahteva, naj se čete odpokličejo iz Cilicije, odklonjen s 438 proti 114 glasovom. Nato je bil splošni proračun sprejet.

— d Pariz, 12. julija. Na koncu svojih izjav na večerajšnji popoldanski seji zbornice je izjavil ministrski predsednik Briand: Državni kancelar dr. Wirth je v vprašanju sankcij napravljal, kar mu je bilo mogoče, da izpolni svoje obljube. Kancelar bi zaradi tega zaslužil, da se ukinejo sankcije. Toda dva ali trije koraki, ki so se napravili ob splošnem nezadovoljstvu časopisja in opoziciji Velenemcev, ne zadostujejo, da bi se ukinile sankcije. Nemčija mora najprej izvesti mirovno pogodbo. Potem bo šele na francoski strani našla dobro voljo za priznanje izpolnitve svojih obveznosti in za pogoje za normalne razmere med obema državama.

Zaradi šlezijskega vprašanja.

— d Pariz, 12. julija. Kakor javlja »Echo de Paris«, bo francoska vlada prihodnje dni predlagala angleški vladi, naj se vrhovni svet skliče okoli 25. t. m. v Boulogne ali Pariz. Vesti, ki so prišle iz Gornje Šlezije, so uničile upanje, da se bodo zavezniški komisarji zedinili o

skupnem predlogu glede mej. Zaradi tega menijo v Parizu, da je najbolje za zavezniške vlade, razpravljati o tem problemu čim prej in ne več poizkušati rešiti to vprašanje na konferenci strokovnjakov. Kakor sta to Curzon in Briand mislila.

Boljševiki protestirajo.

— d Moskva, 12. julija. Ljudski komisar za zunanje posle Čičerin je poslal vsem državam, ki so pristopile k zvezi narodov, protestno noto proti nameravani uporabi ruskega imetja v inozemstvu za

podporo ruskih beguncev, ker so ta imetja last ruskega naroda in ker je pokazala izkušnja, da so vsi ruski begunci v inozemstvu protirevolucionarji, ki konspirirajo proti volji ruskega naroda.

Z oseh koncev sveta.

— d London, 11. julija. Reuter javlja, da so sedaj vse mine iz Severnega morja odstranjene.

— d Lucern, 11. julija. Španska kraljica - mati je v spremstvu svojega brata Evgena Habsburškega dospela na obisk k razkralju Karlu v Hertenstein.

— d London, 11. julija. »Exchange« javlja iz Novega Jorka: Iz Veracruz poročajo, da sta odšla dva mehičanska topovska čolna s 500 možmi na krovu v Tampico. V okolici Tampica je bil krvav boj.

— d Berlin, 12. julija. Včeraj so tukaj zaznamovali najvišjo temperaturo 33 stopinj Celzija v senci.

— d Pariz, 11. julija. Senat je na snočnji seji sprejel trianonsko mirovno pogodbo in zapisnik glede mandatov.

— d Washington, 12. julija. Iz vseh mest javljajo o nenavadno visoki temperaturi. V več mestih so na cestah z brizgalnicami improvizirali kopeli.

— d London, 12. julija. Včeraj je vročina v Londonu dosegla 91° Fahrenheita v senci. Ze 135 dni ni deževalo.

Ustava Kraljevine Srbov Hrvatov in Slovencev.

Člen 34.

Pomorstvu in morskemu ribarstvu se posveti posebna pozornost. S posebnim zakonom se uredi zavarovanje oseb pomorskega poklica za slučaj bolezni, onemoglosti, starosti in smrti.

Člen 35.

Država se briga za zgradbo in vzdrževanje vseh prometnih sredstev, kjer koli to zahtevajo splošni državni interesi.

Člen 36.

Oderuštvo vsake vrste je prepovedano.

Člen 37.

Svojina je zaimenjena. Iz svojine izhajajo tudi obveznosti. Njena uporaba ne sme biti na škodo celote. Vsečina, obseg in omejitve privatne svojine se določijo z zakonom. Ekspropriacija privatne svojine je v splošnem interesu dopustna na temelju zakona proti pravični odškodnini.

Člen 38.

Fidejkomisi se ukinejo. Zadolžitve s splošno koristnim namenom se priznavajo. Z zakonom se uredi, v katerih slučajih se morejo izpremeniti namen in predmet zadolžitve po izpremenjenih razmerah.

Člen 39.

Z zakonom o davku na podedovanje se ima zagotoviti državi udeležba pri podedovanju, pri čemer treba upoštevati stopnjo sorodstva med dediči in umrlim ter vrednost dedščine.

Člen 40.

Jemanje trena in ostalih potrebščin za vojsko se vrši samo proti pravični odškodnini.

Člen 41.

Privatni veliki gozdni kompleksi se ekspropriirajo po zakonu in preidejo v last države ali samoupravnih teles. Zakon odredi, v koliko morejo biti veliki gozdni kompleksi lastnina drugih javnopravnih teles, ki že obstojajo, ali ki se bodo šele obrazovala. Pravo gozdno zemljišče, katerega pogozdovanje zahtevajo klimatski in kulturni oziro, preide istakot po zakonu o ekspropriaciji v last države ali samoupravnih teles, v kolikor se pogozdovanje ne more doseči na drug način. Veliki gozdni kompleksi, katere je tuja vlast poklonila posamnim osebam, preidejo po zakonu v državno ali občinsko last brez kake odškodnine tem osebam. Zakon o gozdih odredi pogoje, pod katerimi se morejo zemljedelci in oni, ki se postranski bavijo s kmetijstvom, koristiti s sekanjem drv za gradnjo in kurjavo, kakor tudi za pašo živine v državnih in samoupravnih gozdih.

Člen 42.

Fevdalni odnosi se smatrajo za pravno ukinjene z dnevom osvoboditve izpod tuje oblasti. V kolikor so bile pred tem rokom storjene krivice z razrešenjem fevdalnih odnosov ali z njihovo prevratitvijo v zasebnopravne odnose, se ima z zakonom izvesti popravila. Kmetje (čivčije) kakor tudi sploh poljedelci, ki obdelujejo zemljo v kmetijstvu podobnih odnosih, se potrjujejo za svobodne lastnike državne zemlje in ne plačajo zato nikake odškodnine in se imajo udeležiti.

Člen 43.

Espropriiranje velikih posestev in njihova razdelitev za last onim, ki zemljo obdelujejo, se uredi z zakonom. Zakon določi, kaka odškodnina se bo dala za ekspropriiranje posestva. Za velika posestva, ki so pripadala članom bivših tujih dinastij, in za ona, katera je tuja oblast poklonila posameznikom, se ne bo dajala nikak odškodnina. Naseljevanje se bo vršilo najprej s pomočjo svobodno organiziranih naseljenjskih zadrug, brigadoj se za to, da morajo biti naseljenci opremljeni s neobhodnimi sredstvi za uspešno proizvodnjo. Pri naseljevanju kakor pri razdelitvi ekspropriiranih zemljišč imajo prvenstvo potrebni vojaki, ki so se borili za osvoboditev Srbov, Hrvatov in Slovencev in njihove rodbe. Z zakonom se določi maksimum zemljiškega posestva, kakor tudi slučaj, v katerih se minimum zemljišča ne more odredi.

Člen 44.

Da se izdela socialno in gospodarsko zakonodajstvo, se ustanavlja »privredni svet«. Natančnejše odredbe o sestavi in njegovi pristojnosti se določijo z zakonom.

ODDELEK IV.

Državne oblasti.

Člen 45.

Vse državne oblasti poslujejo po odredbah te ustave.

Člen 46.

Zakonodajno oblast vršita kralj in narodna skupščina zajedno.

Člen 47.

Upravno oblast vrši kralj preko odgovornih ministrov po odredbah te ustave.

Člen 48.

Sodno oblast vrše sodišča. Njihove razsodbe in rešitve se izrekajo in izvršujejo v imenu kralja na temelju zakona.

ODDELEK V.

Kralj.

Člen 49.

Kralj potrjuje in proglašja zakone, postavlja državne uradnike in daje vojne čine po odredbah zakona. Kralj je vrhovni poveljnik vse vojske. On daje redove in druga odlikovanja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. julija 1921.

— Kralj Peter okreval. Nj. Vel. kralj Peter je že znatno okreval od zadnje bolezni in odputuje te dni v kopelj v Arangelovac.

— Slovesna proslava kraljevega rojstnega dne v Ljubljani. Ljubljana je 77. rojstni dan kralja Petra osvoboditelja proslavila nad vse slovesno. Vse trgovine so bile zaprte. Delo je v splošnem počivalo. Vsa Ljubljana je bila v državnih in narodnih zastavah. Ob 9. dopoldne je bila včeraj v kapelici vojašnice vojvode Mišića pravoslavna služba božja, ob 10. pa v stolnici slovesna, katere so se udeležili vsi zastopniki civilnih in vojaških oblasti kakor tudi zastopniki kulturnih društev. Slovesni službi božji in stolnici so prisostvovali poverjeniki dr. Ravnihar, Dobnik in Jamnik, mag. ravnatelj dr. M. Zarnik in številni občinski svetovalci JDS, NSS in SLS. Zastopane so bile tudi javne korporacije, tako odvetniška, notarska in trgovska zbornica ter razna kulturna društva. Po končani slovesnosti je bila parada vojaštva, ki je defilirala na Krekovem trgu. Na predvečer rojstnega dne in snoči je napravila vojaška godba obhod po mestu, svirajoč slovenske, hrvatske in srbske pesmi. V proslavo kraljevega rojstnega dne je bila snoči v veliki dvorani »Uniona« slavnostna zabava, ki so se udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti in številno rodoljubno občinstvo.

— Petrov dan v Mariboru. Proslava rojstnega dne kralja Petra I. se je vršila v Mariboru prav svečano. Ob 9. zjutraj je bila v stolni cerkvi pontifikalna maša z zahvalno pesmijo, nakar se je vršila parada. Po maši je bila pri okrajnem glavarstvu uradna poklonitev in čestitanje. V trgovinah in obratih je delo ves dan počivalo. Državna in tudi druga uradna kakor zelo številna zasebna poslopja so bila okrašena z narodnimi in državnimi zastavami. Zvečer pa se je zaključila proslava dneva z etimnim plesom, ki ga je priredil tujašnji častniški zbor v Goetzoji dvorani. V mraku je napravila vojaška godba obhod po mestu, svirajoč razne koračnice.

— Vprašanje potrditve mariborskega in ljubljanskega župana. Izvolitev g. Grčarja za mariborskega župana je dobila najvišje potrdjenje. Vest beogradskih listov, ki sta jo posnela tudi »Slovenec« in »Jugoslavija«, da je že potrjen za ljubljanskega župana g. Anton Pesek, se demantuje. Beogradski listi so Peskovo ime zamenjali z imenom mariborskega župana.

— Minister za agrarno reformo v Slatini. V Rogoško Slatino je prispel na lečenje minister za agrarno reformo Nikola Uzunović.

— Kazenskopравни odsek stalnega zakonodajnega sveta ministrstva pravde je svoj posel v Ljubljani včeraj 12. t. m. končal. S tem je razrešen obdelanega splošnega dela kazenskega zakonika tudi še kazenskopravni red v natančnem besedilu izgotovljen. Naše juriste bo zanimalo, da v glavnih potezih ostane pri idejah našega veljavnega kazenskopravnega reda, le malo manj kompliciran bo postopek kot sedaj. Seveda so sprejeta v projekt tudi še vsa določila, ki se tičejo modernih pridobitev, n. pr. glede mladostnih zločinov, rehabilitacije itd. Na koncu svojih sej je odsek soglasno sklenil resolucijo, da naj se minister pravde naprosi, da vse končno redigirane projekte našega odseka pošlje justičnemu ministrstvu Čehoslovaške republike z zahtevom, da nam ono v zameno pošlje enake projekte svojega zakonodajnega odseka, da se na ta način vzajemno spoznamo glede vspešnega zakonodajnega dela. — Odsek se sestane še trikrat v tem letu in izvrši letos še vse posebni del kazenskega zakonika.

— Kako se vzgaja narod v orlovskih društvih se je pokazalo v nedeljo, 3. t. m. pri D. M. v Polju. Bila je zahvalna služba božja za srečno rešitev regenta Aleksandra iz grozde mu nevarnosti. Ko je organist intoniral državno himno in »Zahvalno«, so cerkveni pevci, sami »dični« Orli, odložili note in ostentativno in posmehljivo se zapustili cerkev. Pel je je organist in nekaj pevk. To se je zgodilo dvakrat, pri jutranji in deseti maši. Pa zatruje »Slovenec« da klerikalci niso protidržavni elementi. »Po njihovih delih jih boste spoznali.« Orožništvo je že uvedlo preiskavo, pa tudi drugi se zanimajo za to stvar. Še nekaj značilnega. Župnišče, orlovski dom in hiše klerikalnih prvakov nimajo naenkrat nobene trobojnice, dočim so jo pred prevratom ob vsaki priliki razobešali. Sedaj jih ni videti, ne na Vidov ali Petrov dan, ne na drug državni praznik. Kam so zastave neki izginile?

— Železnica Kočevje - Brod - Moravice se začne trasirati 18. t. m. Trasiranje bo vodil stavbeni svetnik ing. dr. Franc Musil z Dunaja. — V nedeljo 17. julija 1921 ima širši odbor za gradnjo te železnice po prihodu jutranjega vlaka v Kočevju v prostorih tamšnjega županstva sejo, h kateri so povabljeni vsi člani odbora in drugi zainteresirani.

— Beogradski novinar umrl. V Ljubljani, V ponedeljek ponoči je umrl

v tukajšnji bolnici g. Radivoj Veselinović, urednik beogradskega »Pokreta«. Bolehal je na jetiki ter si iskal leka v zdravilišču Topolščici pri Šostanju. Na potu tjakaj se mu je bolezen šušala, da je moral iskati zatočišče v tukajšnji bolnici. Ni mu bilo več pomoči: v ponedeljek ponoči je podlegel zavratni bolezni. Pogreb bo jutri, v četrtek ob 2. popoldne. Bodi pokojniku lahka slovenska zemlja!

— Dr. Smolaka pride v Maribor. Dalmatinski politik in odvetnik dr. Jozef Smolaka iz Splita se naseli v Mariboru, kjer je kupil v Tattenbachovi ulici hišo.

— Člane Filharmonične družbe opozarjamo, da se vrši redni občni zbor Filharmonične družbe v četrtek dne 14. julija 1921 v dvorani Mesnega doma ob pol 9. zvečer. Ker je ta občni zbor odločilnega pomena za nadaljno usodo Filharmonične družbe, vabimo vse slovenske člane družbe, da se obnega zbora zanesljivo udeležijo. Na dnevnem redu je zlasti važna sprememba pravil družbe in pa volitev novega odbora. Članske izkaznice, izdane slovenskim članom pred dvema letoma, so veljavne.

— Licejska ljudska šola. Poverjenstvo za uk in bogočastje je odredilo, da prevzame država, začenši od 1. oktobra 1920 dalje — plačevanje službenih prejemkov učnega osebja, ki prejemajo licejske ljudske šole v Ljubljani in je dotične plače že nakazalo v izplačilo mestni občini.

— Proslava kraljevega rojstnega dne v Šiški. Spodnja Šiška je proslavila narodni praznik v ponedeljek zvečer na vrtu pri Ančniku. S prijaznim sodelovanjem vojnega arzenala je preuredil domači šahovski klub vrh stopnišča v pozorišče na prostem, na katerem se je ob bini razsvetljavi prikazala pod državnim grbom Jugoslavija s sliko slavljenca kralja Petra s stih: Junak bil si — v težavnih dneh, — občudovan od vseh; — naj Bog Ti vsega podeli, — kar si želiš na stare dni. Poklanja se hvaležen narod: Slovenke in narodnih nošah, Sokolstvo z naraščanjem in vojniki v bojni opremi proslavljajo v lepi sliki osvoboditelja domovine. Citalniški pevski zbor in orkester sportnega kluba »Hermes« povisata svečano razpoloženje. Ob zvokih narodnih himen in pokanem pušk končuje pomembna narodna slovesnost, kateri je prisostvoval poveljnik vojnega arzenala s častniškim zborom in uradništvo ter številno narodno občinstvo. Širšemu svetu pa je naznanil iz višine zrakoplov v narodnih barvah in napisom Kralj Peter I., da je tudi Šiška dostojno proslavila rojstni dan svojega kralja - osvoboditelja.

— Iz politične službe. Provizorni vladni koncipisti Stanko Masič pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani, Fran Levičnik, eksponiran uradnik okrajnega glavarstva ljutomerskega v Gornji Radgoni, dr. Anton Megušar pri okrajnem glavarstvu v Kranju, Ivan Šubić pri okrajnem glavarstvu v Celju in Ivan Milač pri okrajnem glavarstvu v Prevaljah so imenovani za okrajne komisarje; provizorna vladna koncipista Bogomir Kobal pri okrajnem glavarstvu v Litiji in dr. Alojzij Trstenjak pri okrajnem glavarstvu v Ptuj, potem konceptni praktikant Janko Osjočnik pri okrajnem glavarstvu v Brežicah pa za vladne koncipiste — vsi na dosedanjih službenih mestih.

— Iz sodne službe. Pravni praktikant Josip Rus v Ljubljani je imenovan za avskultanta. — Mihal Luznar, pisarniški oficijal pri sodišču v Škofji Loki, je imenovan za višjega pisarniškega oficijala.

— Iz gradbene službe. Gradbena svetnika inž. Matija Krajec in Rudolf Zajec, nadalje še splošnega oddelka gradbene direkcije Ivan Škarja so pomaknjeni v VI. čin. razred, prvotimenovana z veljavnostjo izza dne 1. junija 1920., Ivan Škarja pa z veljavnostjo izza dne 1. decembra 1919. — Imenovani so: višji gradbeni komisar inž. Fran Emmer za inženjerja v VII. čin. razredu, gradbeni komisar inženjer Janko Kukevec, Ciril Pirč, Valter Ahlfeld, Anton Dolenc in Fran Rueh za inženjerje v VIII. čin. razredu, gradbeni adjunkt Friderik Hauptfen za inženjerska pripravnika v IX. činovnem razredu, računski svetnik Anton Bernik za šefa računskega oddelka v VII. čin. razredu in računski svetnik Mirko Česnik za knjigovodjo v VII. činovnem razredu, računski revidenta Jernej Erman in Adolf Potokar za knjigovodji v VIII. činovnem razredu in pisarniški pristav Fran Ahčin za administrativnega uradnika v VIII. činovnem razredu — vsi z veljavnostjo izza dne 1. junija 1920.

— Naši akademiki v Parizu. Napravila sta diplomatski izpit na politični visoki šoli v Parizu gg. Stanko Jug in Alojzij Kuhar.

— Pri izpitih privatnih učencev (učenk) iz predmetov osnovnih šol imata po predpisih šolskega zakona za osnovne šole izpraševati pri nas otroke srbske narodnosti dva posvetna učitelja, odnosno učiteljici brez veroučitelja, ako ni kvalificiran.

— Za Borisa Mirana! Minister g. Ivan Hribar, naš poslanik v Pragi, je daroval dne 26. junija v Mariboru tri pakete (25 kg) sladkorja, ki se je takoj odposlal v Aspeng. Bog plati!

— Stavka ljubljanskih delavcev lesne stroke. Danes dopoldne so pričeli s stavko delavci lesne stroke, mizarji in tesarji. Stavkujoči zahtevajo povišanje mezd. Stavka okoli 500 delavcev.

— Akademikarji, koji žele u škol. god. 1921/22 nastaviti studije na visokim školam u Brnu, trebaju državne

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

vzbujajo nezaupanje do Poljakov. Ako se danes Poljaki nam približujejo, jih sili k temu potreba in ne slovanska zavest. Gospodarske stike s Poljsko hoče imeti Češkoslovaška republika dobre, korektno in urejene, ali za kako tako zvezo situacija doslej ni zrela. — O svoji zunanji politiki je poročal dr. Beneš v svojem ekspoziciji v odseku za zunanje zadeve, kjer je referiral o svojem potovanju v Pariz in London ter o pogajanjih z Madžarsko v Marijanskim Laznih. Povod njegovega potovanja v Pariz in London je bilo pogajanje komisije za izpremembo pravil Zveze narodov. Šlo je za informacije o sočasni situaciji v Parizu in Londonu v gornjeleskemu in grško-turškem vprašanju. — Stvoritev Velike Prage je povzročila potrebo, da si ustvarimo sliko vsega njenega gospodarstva. Raditega je vseh 39 občin, ki tvorijo bodočo Veliko Prago, sestavilo za 1. 1921 samostojne proračune, ki so bili predloženi osrednji upravi komisiji, da bo mogla poleg njih sestaviti proračun za leto 1922. Vsa potrebščina izkazuje 532.482.906 Kč kritja je 438.428.987 Kč, tako da se kaže primankljaj 94.223.919 Kč. Proračuni so sestavljeni po enotnem obrazcu in so razdeljeni na 11

oddelkov. Dolgovi praške občine do 31. maja t. l. so znašali približno 373.997.579 Kč, drugih občin bodoče Velike Prage pa 224.662.727 Kč, skupaj 598.650.480 Kč. — Stavka bančnega uradništva traja dalje, doslej ni prišlo med strankama do nikakega določnejšega pogajanja. Pozicija stavkajočih uradnikov pa se slabša, ker se čuje, da se hoče nemško bančno uradništvo korporativno povrniti na delo, ker stavka v čeških bankah ni popolna in ker se pojavljajo stavkokazi. V krogih, ki stojijo blizu Zvezi bank, se trdi, da se stvari razvijajo tako, da se bo moralo bančno uradništvo udati in da se stavka konča v najbližnjih dneh. — V upravi vinogradskega mestnega gledališča ima nastati jeseni izprememba. Vrše se dogovori z bivšim šefom drame narodnega gledališča Jaroslavom Kvapilom, sedanjim sekcijskim načelnikom ministrstva narodne prosvete, ki so po najnovejših poročilih že tako dogajani, da bi prevzel upravo 1. sept. 1921, zajedno pa se prosi ministrstvo, da bi mu dalo za to potrebno dovoljenje. Za dramaturga si je zagotovil Kvapil že mladega dramatskega pisatelja dr. Karla Čapka.

J. K. S.

Stanovanjska uredba.

Naš narod se premalo zanima za javna vprašanja. Tako se rado dogaja, da mu prihajajo do zavesti novi postavljeni predpisi stavov, kadar dobi plačilna povelja, ali individualne ukaze. Resnica pa je, da se narod pri nas tudi pozno obvešča o novih zakonih. Stanovanjska uredba je bila razglašena v Beogradu 23. junija t. l. v slovenskem jeziku jo je objavil Uradni list 6. julija. Dasi stanovanjska uredba in njen dodatek prinaša zelo določljive in neizvedljive stvari, so njena določila med prebivalstvom še danes vse premalo znana. Poučeni o teh določilih zlasti tudi niso naši mali in srednji obrtniki ter trgovci, glede katerih ima uredba določila življenjske važnosti. Uredba ima dober in hvalevreden namen, da postavi podlage za prehod iz obstoječega položaja izza vojne in po vojni. Prehod pa je prenašel in prihaja ob času, ko je naš gospodarstvo življenje v kritičnem položaju. Trgovina, industrija in obrt je še v zelo težavnem položaju in gre, po vseh znakih sodeč, še neugodnejšemu času nasproti. Zategadelj so določila člena 9. uredbe za naše nastanjanje obrtnike in trgovce zelo nevarna. Izvajanje teh določil bo zahtevalo silno previdnost, če nečemo upropasti mnogo samostojnih gospodarskih existenz, na njih mesto pa dobiti tujih elementov. Ravnanja lišnega gospodarja ob oddaji lokalov se ne more vedno pretro soditi, potem ko je imel sedemleten trdi post. Iz dosedanjega molka in dejstva, da je še malo odpora med prebivalstvom proti zankazanemu novemu režimu glede stanovanj, se ne sme sklepati, da so ljudje zadovoljni. Poučeni niso. Ko pa bodo začeli čutiti posledice na svojem telesu, bo upravičene in neupravičene nevolje ravno dovolj. Sicer pa je po treh dneh od časa objave že dovolj gibanja, samo javnost malo izve o tem. Med trgovci, obrtniki in industrialci je že v teku gibanje, katero se obrača proti nevarnim določilom člena 24. uredbe, koji predvideva odtegnitev obrtnih prostorov in prisilno graditev novih stavb. Ljubljanski gremij je sklical posvetovanje o tem in je uvedena po celi državi obsejna akcija od polklicane strokovne strani. Položaj v kupčiji in industriji oficijalnim krogom za zeleno mizo menda ni znan dovolj, da razglašajo sedaj v slabi konjunkturi takozvane »zakonec, ki omogočajo vsakojako škikanje dela in pridobitka. Obrtno življenje zahteva miru in reda. Podjetniki se ogibajo dežel in krajev, kjer vlada vihra-

vost in se daje povod za nezaupanje. Celo na Hrvaškem, kjer je doma drugo blagostanje in zasluženje pri nas, vstaja odpor med obrtniki in trgovinskimi svetom vsled bojazni, kaj jim v trdih časih prinesejo določila, ki dopuščajo svobodno pogajanje v najemini. Ta svoboda ima res omejitve, ali prikanja, pregovorov in stroškov bo dovolj. Za pravne zastopnike bo posla gotovo obilo. Ko se pri nas razvedo novice, ki jih prinaša stanovanjska uredba, po obrtnih združenjih, pridejo skrbti tudi za naš počasni svet. Tudi med prebivalstvom, ki ne spada med pridobitne sloje, še ni zadostne poučenosti o novem položaju. Najemnina je bila doslej v primeri z drugimi izdatki skromna in zastaja daleč za ono v starih časih, ko je znašala petino dohodka ali še več. Ljudje s stalnimi prejemki pa so svoje gospodarstvo tekom vojne in po vojni ustanovili na temelju nizke najemnine. Razpoložni dohodki so razdeljeni in odmerjeni. Trda bo plačati poleg zvišane najemnine še vse doklade. Večina sedaj računa le na trikratni povešek, ali je stalnih nameščenecv vse polno, ki služijo 60.000 K letno in preko. Vsi ti so v negotovosti. Trdimo pa, da letni dohodek 100.000 K, ki se ga postavlja kot zavidna granica za »bogatince«, v datotroci ne pomenja obilja in sreče. Hitro zdrče ti kronaši, gospodinja mora skrbno obračati pare. Za te »obilnike« pa vlada svoboda glede najemnine, in hišni posestniki z uradniškimi strankami bodo ne brez povoda zavidno gledali na sosedo, ki ima tako »gospodo« pod svojo streho. Stanarina se naslanja na dohodke. Pri davkih ima ta in oni svoje grehe. Odslej je skrbjeno za nove, brezplačne — zaupnike. Smej se fiskus! Lep pa ni tak zistem! Hvaliti ne moremo stanovanjske uredbe in še manj njenega pravilnika. Premalo se je dalo prilike izpoznati jo pred uveljavljenjem. Treba bo priliti vode. Naša želja in naš svet je, da merodajna oblast ne bodo nedostopna za potrebne izpremembe. Ne gnati stvari do skrajnosti! Stanovanje je nekaj gospoda, kar človeka najbolj zadene, Čezmerno gnajanje žene v obup najboljše državljanke in jih more desinteresirati celo za stvari, ki morajo biti vsakemu sladke in svete.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Zdravnik dr. K. H. Stratz pripoveduje v svoji knjigi »Die Rassenschönheit des Weibes«:

Ljuboznani Kitajec na Javi mi je zatrjeval: »Zame je bogato, debelo in lepo je ena beseda, en pojem. Če smo bogati, jemo mnogo in smo ponosni na to, da tudi naše žene in hčerke mnogo jedo; in če postanejo bogate in še debele, potem se nam zde tudi lepe. Suho deklo je ubožno in zato tudi grdo, ker se pač ne more dovolj krmiti.«

Če je danes lepa tista ženska, ki je mršava, dolga, brez oblik v kratkih krilih in brez modra, zato ni treba obupavati onih, ki so lepe po okusu Tiziana, Rubensa in tudi Rafaela! Tudi kolo mode se vrti neprestano; kar je danes spodaj, bo kmalu zgoraj. Pravijo, da je moda zrcalo ekonomskih razmer; med vojno smo strdali in bili nehoti vsi sila vitki. In ker se nismo marali sramovati, smo se s svojo suhostjo rajši bahali. Ničernost zmaga vedno nad pametjo. Morda postane življenje zopet lažje, bujnejše, veselje; potem nas mine tudi današnja elegantna suhost. In moda, ki ima sila fin čut za vsakršno sedanost, ki vpoštevata vsakršno izpremembo v človestvu, se prilagodi vselej in v tolstejšem razmeram. Moda je ženskega spola, in največja resnica je, da se ženska vedno rada prilagodi, ker ve, da je pač lepa, mikavna in zmagovita vselej — v vsaki modi.

Modus.

Politične vesti.

— Delo narodne skupščine. Narodna skupščina bo sedaj najprej sestavila zakon o poslovniku. Odsek, ki bo izdelal načrt tega zakona, bo imel svojo prvo sejo dne 15. t. m. Minister za konstitucijo je že izdelal načrt tega zakona in ga bo v kratkem predložil ministrskemu svetu. Ta načrt se precej približuje tozadevnim odredbam poslovnika bivše srbske skupščine. Razen tega pripravljajo ministrstvo za konstitucijo še dva druga zakonska načrta, enega o državnem svetu, enega pa o glavni kontroli. Tudi ta dva se bosta z nekaterimi nebitvenimi izpremembami naslanjala na dosedajni tozadevni zakon bivše kraljevine Srbije.

— Reško vprašanje. V Rim je prišel polkovnik Carletti, član laške razmejitvene komisije napram svobodni državi Reki in naši kraljevini. V Rimu je imel Carletti daljši pogovor z Bonomijem, ki mu je dal navodila glede pristaniškega konzorcija na Barosu. Carletti ima sprejeti še instrukcije od vojne in novega zunanega ministra, nakar odpotuje vsa laška delegacija v Opatijo, kjer jo čakajo sledeče naloge: Vprašanje mej svobodne reške države, pristaniškega konzorcija in končno vprašanje Barosa in Delte. Kakor zatrujejo laški listi, so se tudi naši delegati razmejitvene komisije obrnili v Beograd po navodila. Zato upajo laški delegati, da bodo še tekom avgusta rešena vsa vprašanja.

— Torretta hoče slediti Sforzi. »Corriere della Sera« poroča iz Pariza: Grof Sforza je sicer izginil, toda njegove inicijative obvladajo trenutno politični položaj. Skoraj vse francoske časopise uvideva, da se more gornješlezsko vprašanje rešiti le na podlagi Sforzinega načrta. Torretta bo na vsak način sledil politiki grofa Sforze. Italija ne bo nikdar pozabila Francije, ki je pomagala Italiji ukrotiti Jugoslovane. Glede Gornje Šlezije bo zasledovala italijanska diplomacija največje potrebe ravnotežja evropskega miru ter gospodarske interese Evrope in Italije.

— Načrt Bonomija glede neodrešenega ozemlja. Novi šef laške vlade je imel s poslanecema Cavazzoni in De Gaspari daljši pogovor glede končne ureditve uprave zasledenega, ali kakor oni pravijo, odrešenega ozemlja. Bonomi je pripravljen dati ozemlju nekako avtonomijo in bi se imeli v ta namen oživit deželni zbori. Osrednji urad za odrešeno ozemlje, kateremu načeljuje senator Salata, se naj ukline. Bonomi je dalje zatrjeval, da hoče delovati za gospodarsko vpostavitve ozemlja. Precejšnjo pažnjo je tudi obečal posvetiti raznim denarnim vprašanjem, predvsem enim, ki čakajo od preobrata dalje na rešitev. Nova uprava naj bi bila izvedena še letos. Dasi je dosti lepih besedi, vendar moremo biti gotovi, da si naši potem, ko postanejo besede meso, ne obljubejo prstov.

— Madžarske revolucionarne pravice v Zapadni Ogrski. Dunajski poročevalec »Berliner Tageblatt« javlja, da nameravajo Madžari s silo preprečiti predajo zapadne Ogrske Avstriji. Na vsem zapadno ogrskem ozemlju se nahajajo tajne vojaške organizacije, ki imajo nalog povzročiti vstajo po Korfatijskem načrtu. Madžarska vlada bi nato izjavila, da odklanja vsako odgovornost za revolucionarno gibanje in da je pripravljena poslati tja regularne čete. Horthy je imel tozadevno razgovor z zastopniki stranke malih poljedelcev, katerih vodja pa se je izrekel proti temu načrtu.

— Nacionalizem italijanskih socialistov. Ob priliki debate o odgovoru na prestolni govor je poslanec Turati v imenu socialistov obsodil fašistovska nasilja ter izjavil, da je neobhodno potrebno odložiti orožje in povzdigniti človeštvo. Svoj govor pa je končal z nastopnimi besedami: Nad vsemi strankami in osebami stoji Italija. Zivela Italija!

— Nemški konzulat v Petrogradu. Berolinsko časopisje poroča, da je ruska sovjetska vlada pred kratkim poslala nemško vlado, če sme ustanoviti v Stettinu ruski konzulat. Nemška vlada temu načrtu ni nasprotna, pač pa hoče imeti svoj konzulat takoj po prihodu novoimenovanega nemškega delegata dr. Wiedenfelda v Moskvo.

— Nemško posojilo v Ameriki. »Chicago Tribune« javlja, da računajo v Novem Yorku z nemško prošnjo za posojilo v Ameriki. Posojilo naj bi imelo za podlago v Zedinjenih državah konfiscirano nemško imetje, katero naj bi potem upravljal poseben nemško-ameriški kuratorij. Na ta način bi mogla dobiti Nemčija okoli 800 milijonov dolarjev.

— Zopet kri radi slovaškega prevratnika poslanca Hlinka. Češki listi poročajo, da je znan slovaški prevratnik poslanec, duhovnik Hlinka prišel na kolodvor v Trenčanski Topli. V kiosku za prodajo novin je zagledal Husove slike. Ves srdit je Hlinka zahteval, da se morajo te slike odstraniti. To se ni zgodilo. Nekdo je pristopil k Hlinki pa mu povedal v obraz, da on laže, Hus pa je govoril čisto resnico. Neki drugi semu je približal, pa mu povedal, da ga bodo Čehi obesili. Hlinka

Iz naše kraljevine.

— Odlikovanja. Doznava se, da bo v kratkem podpisani obširen ukaz o častniških odlikovanjih. Obenem bo podpisani ukaz o odlikovanju kulturnih — Petrov dan v Zagrebu. Rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra so večeraj naznanili topovskimi strelji. Danes dopoldne je bila v pravoslavni cerkvi svečana služba božja, katere se je udeležilo

je šel nato s kolodvora v župnišče, tam so nabrali hitro nekoliko članov katoliškega telovadnega društva »Orel«, ki so raznesli po okraju vest, da hočejo Hlinko obesiti. Zbotali so skupaj okoli 300 oseb ter šli s Hlinkom na kolodvor. V glavni cerkvi so bili plat zvon. Orožniki na kolodvoru so hoteli množico zavrniti, kar pa se jim ni posrečilo. Zabrani pa so, da Hlinka ni mogel raztrgati Husovih slik. Hlinka je odstopal. Potem je prišlo do spopada med orožniki in nahujskano množico. Nekaj oseb je bilo aretiranih, med njimi neki vojak, ki se je nahajal na dopustu pa se posebno ogreval za Hlinko. Ko so aretirance hoteli odvesti na sodnijo, se je nahujskana družal upirala in ko so bili orožniki napadeni s kamenjem, so morali streljati. Ena oseba je mrtva, več je ranjenih. Na vesti jih ima hujskač Hlinka. Po vseh novih državah so katoliški duhovniki največji sovražniki miru in reda.

— Ruski begunci in njih prijatelji. Ruski socialni demokrat Aleksinski, član carigradskega »Ruskega sovjeta«, je dospel v Prago, da se pogaja s češkoslovaškim ministrom zunanjih del o ruskih beguncih in o bodočih stikih osvobodene Rusije s č. s. republiko. Aleksinski je član social. skupine Plehanove ter je pretepel vso zlobo in sovraštvo boljševiškega režima. Bil je tudi v ječi. »Ruski sovjet« se je ustanovil 5. aprila t. l. v Carigradu in ima vojaški in civilni značaj, a je nepolitičen in nestranski. V njem so zastopniki ruske obrti in trgovine, člani mestnih in kmečkih zastopstev, predstavitelji vojske in trije delegati treh političnih idejnih struj. Predsednik je general Vrangl. Cilj in program tega »R. Sovjeta« je: vprašanje vladne oblike v bodoči Rusiji naj določi narod sam. Kmetje naj so pravi in izključni posestniki zemlje, ki jo obdelujejo. Delavci se osvobodijo boljševiškega jarma, ki je težji kot je bil carski. Vsemu ruskemu prebivalstvu se ima zagotoviti popolna državljanska svoboda, enakopravnost v veroizpovedanjih in narodnostih. Vsi narodi se naj razvijajo svobodno ter se jim dovoli priznanje njih posebnosti in lokalnih interesov.

Vsem, ki so morali s terorjem ali gladom prisiljeni biti v službi boljševikov, se zajamej pomiloščenje, bodisi da so danes po uradih, v civilnih ali vojaških službah. Amnestije pa ne bodo deželni boljševiški vodje, zločinski agitatorji in teroristi. »Ruski Sovjet« se ima brigati za Vranglovo armado in za vse begunce. Vse vesti o Vranglovi armadi, ki šteje še vedno 40.000 mož, so lažnjive; vojska je izborna organizirana in disciplinirana. V Jugoslaviji je že okoli 15.000 mož, na Gallipolu pa še okoli 25.000. Bolgarija in Srbija sta šli Rusom, beguncem, najlepše na pomoč; zdaj upajo, da stori isto tudi Češkoslovaška. Gre predvsem za moralno pomoč, za razumevanje, za sočutje, ki bode temelj najlepših stikov v bodočnosti. Civilnih izseljencev je na Balkanu in v Jugoslaviji okoli 200.000. Aleksinski je naglašal: Naša armada (Vranglova) ni reakcionarna, a je odločno protiboljševiška. Carigradski »Ruski Sovjet« deluje složno s pariškimi »Ruskim narodnim zborom«.

— O položaju današnje Rusije je povedal ruski socialni demokratiški delegat Aleksinski priškim »Narodnim Listom« sledeče: »Boljševštvo« se je fiktivno že preživelo. Vse socialne struje so tam danes protikomunistične. Treba je torej zlomiti le politično obliko, ki nima več življenja v sebi. Prebivalstvo Rusije (zlasti kmetje) zahteva zopet individualno pravico do imetka in individualno inicijativno. Ideja socializacije je povsem bankrotirala. Kmet hoče biti neomejen posestnik zemlje, ko jo obdeluje, in pridrkelov, ki jih je pridelal sam; delavci hočejo svobode in reda ter so za to zopet patrijotični. Boljševiki so imeli le dve gesli: teror in socializacija. Teror, ki je bil grši in hušji kot carski, se je ubil, a da je socializacija nesmiselna in nemogoča utopija, so končno uvideli boljševiki sami. Tudi Angleži so se prepričali o nesolidnosti boljševištvu in da ni njih trgovskim mislim nič zaupati.

— Ameriški načrt za izpremembo versalske pogodbe. Dopsnik lista »New York Times« v Washingtonu poroča: Hughes je Harding že predložil načrt izprememb versalske pogodbe. Kakor javlja »New York Herald«, meni Hughes, da bo senat z dvotretjinsko večino sprejel pogodbo, v čije sedanji obliki se da prvotna sestava komaj spoznati. Prvi trije deli o zvezi narodov, o mejah Nemčije in o političnem statusu Evrope so popolnoma izpuščeni. Četrti del vsebuje več pridržkov, tako glede suverenosti Francije v Maroku in Anglije v Egiptu. Nadalje niso sprejete določbe o Santungu. Del V. do X. so sprejeti z neznatnimi izpremembami. Pri reparacijah je sprejeta tudi določba, da bi bila Amerika zastopana v reparaciji. Tudi XI. in XII. del sta v načrtu; gotovi pridržki zabranjujejo vmešavanje Zedinjenih držav v evropske konflikte. XIII. dela ni v načrtu, dočim sta XIV. in XV. sprejeta skoraj neizpremenjena.

— Pašičeva bolezen. Ministrski predsednik Pašič je še vedno bolan. Zdravniki so mu odsvetovali zapustiti delavce, političnih uradnikov, sodni sobo, da ne bi v bolezn nastopile komplikacije.

Neodrešena domovina.

— Postojnski gerent Dovgan je poslal tržaškemu guvernerju dolg zahvalen telegram, ker je obiskal Postojno. Končno je to le stvar njegovega hlapčevstva. Cisto drugo pa je, da se je drznil poslati telegram v imenu občinskega sveta. Ker Postojna je ob priliki proslave dokazala, da je slovenska, čeprav se je znaten del inteligence izneveril svoji narodni dolžnosti.

— Praznovanje dneva sv. Cirila in Metoda na Goriškem prepovedano. Tolminski civilni komisar je izdal na vse orožniške postaje obvestilo, da je za dan sv. Cirila in Metoda prepovedano vsako praznovanje, ker je to slovenska manifestacija, ki je naperjena proti italijanski državi. Prepovedal je obhod, veselice, petje, predavanja, razbošanje brez stav, dovolil je samo službo božjo brez vsake slovesnosti.

— Tržaško planinsko društvo napravi z vipavsko podružnico 17. t. m. skupni izlet na Nanos.

— Vpisovanje v slovenske šole v Gorici se vrši do 20. t. m. Samo dva razreda sta, na katerih poučujejo slovenski učitelji in slovenske učiteljice. Slovenski starši naj se pozivajo za vpisovanje častno odzovejo.

— Ljudske šole v Trstu in okolici je obiskovalo v preteklem šolskem letu 6788 slovenskih otrok in sicer jih je bilo na Srazednici pri Sv. Jakobu 1423, v Šklednju na Grazenednici 1047, na Katinari 420, pri Sv. Ivanu 767, v Rojanu 843, v Barkovljah 463, v Bazovici 183, v Gropadi 132, v Trebbah 172, na Opčinah 490, na Proseku 495, v Sv. Križu 353. To je glede na skrajno neugodno razmere povoljno število. Ali koliko naših otrok je v italijanskih šolah?

— Fašisti zažgali našim kmetom žito in seno. Na narodni praznik Sv. Cirila in Metoda so okoli Buzeta zažgali kmetje kresove. Orožniki so zdivjali in letali okrog, da vidijo, kdo zažiga kresove. Sam orožniški poročnik De Santis je pretepel dva kmeta radi kresov. Prihrumeli so fašisti, se zaglali na kmete ter jim zažgali žito in seno. Posebno hudo so prizadeli trije, po imenu Marijon. Zločincem se ni nič zgodilo.

— Italijan težko ranil slovenskega fanta. Italijanski delavci v slovenskih krajih kaj radi izživajo. Tako so izživali tudi v Kanalu in se zaglali na slovenske fante. Slovenci so se branili v spopadu pa je neki laški delavec iz Kalabrije sunil nož v hrbet fantu Mirku Križničju. Prepeljali so ga v težkem stanju v goriško bolnišnico. Orožniki so vklebili hitro nekega domačina, ki se je zgragal nad italijanskim divljanjem, morilec pa je mogel iti prosto z orožniki in vojašnic. Pred sodnijo se mu najbrže ne bo nič hudega zgodilo.

— Posledice delavske krize v Trstu. Vseled velikanske brezposelnosti, ki je zavladala v vseh tržaških veleobratih in industriji, skušajo odpušteni delavci iskati dela v Jugoslaviji. Brez potnih dokumentov prehajajo demarkacijsko črto. V ponedeljek je policija prišla 8 delavcev, ki so prešli mejo brez potnih listov. Zaradi tega so bili kaznovani vsak na 240 K globo.

— Fašistovski izredi v Buja. Skupina fašistov iz Pirana je pridrevla v Buje. Udrli so v hišo železničarja Vaninija. Neki fašist je ustrelil in s kroglo prodrl vrata, ki se je zarila v desko na postelji. Vanini je namreč ležal. Vstal je, zgrabil revolver, odprl vrata in vprašal fašista, kaj hoče. Fašist je nanj naperil revolver, Vanini pa tudi. V prekanju je Vanini ustrelil in smrtno zadel fašista. Piranski fašisti so na to sklenili maščevanje, prihrumeli so v Buje, razbili Vaninovo stanovanje, hišo nekega drugega kmeta in sedež delavskih združenj. Tako so ponavljajo fašistovski napadi na mirne ljudi v Julijski Benečiji dan na dan.

— Za nesrečne žrve v Istri so je nabralo do 10. t. m. 93.462 lir, 105 dinarjev in 1 dolar.

— Iz Liburnije nam poročajo: Pred nekaj dnevi smo imeli izredno močno burjo, kakršne najstarejši ljudje ne pomnijo. Ruvala je drevesa in vsepovsod je napravila škodo, zlasti na polju in vrtovih. Naš siromašni kmet je s tem hudo zadet in s strahom gleda na jesen in zimo. Spomladi je bila suša, ki je tudi napravila obilno škodo. Krajci, ki so nam dajali doslej primanjkljaj, so prišli v pest Italijo, iz Jugoslavije pa ne moremo ničesar uvoziti, ker ni prav nobene ceste. Kaj naj stori kmet z živino? Bila je dražba ceste, ali do nobenega zaključka ni prišlo. Vedo sicer že dolgo časa, da je ta cesta nujno potrebna in od rapalske pogodbe dalje bi se bilo lahko kaj storilo tozadevno za Kastav, pa se ni storilo nič. Ne odlašajte dela dalje, ker to je naše življenjsko vprašanje, ta cesta! Ljudje jo potrebujejo in hočejo. Treba pa jim je tudi zaslužka. Na Reko ne morejo na delo, v Opatijo tudi ne, kaj torej? Tudi cesto iz Kastava na Jelovčane je treba izvršiti, da bodo mogli naši delavci kaj zaslužiti, in tudi ta cesta je potrebna. Poskrbeti moramo za vodo v krajih, ki so izgubili važne kale onstran meje. Naj se stori za naše ljudstvo, ki je toliko pretrpelo, kar mu je sedaj najpotrebnejše, zgodi pa naj se to takoj!

ili društvene podpore, a šele biti blagoviti. I. A. P. D. C. koje upravlja Centr. mensom, treba da se jave ferjalnom centralnom odboru I. A. P. D. C. u Ljubljani (predsed. Ing. cand. Milutin Debelak, Pogačarjev trg 9/II.), koji će dati potrebne upute. Prijave se primaju do 15. avgusta. To vredi i za one akademikare koji su ove godine bili u Brnu, a otišli prije nego što se prijavili. Molimo uredništva svih listova, da preštapaju ovaj proglas. — Jugoslavensko Akademsko Podporno Društvo Sekcija Menza, Brno.

— **Pravda radi kavarne »Zvezda«** je končno veljavno rešena. Tretja instanca v Zagrebu je v torek, dne 5. t. m., potrdila razsodbo prvih dveh instanc. V informacijo javnosti podajamo zgodovino te pravde. G. Ivančič je vzel kavarno »Zvezdo« leta 1919 v najem od »Kazinskoga društva«, ki je bilo takrat še v nemških rokah, za dobo enega leta. Kmalu nato je bil imenovan »Kazinskemu društvu« državni upravitelj. Ko je potekla ta najemninska doba, je državni upravitelj začel podaljšati zakupno pogodbo z g. Ivančičem, obenem pa razpisal za zakup kavarne javni natečaj, ki je bil objavljen v slovenskih listih. Ponudbe je vložilo 9 kompetentov. Izmed teh je izbral upravitelj kot najboljšega in najza, neslajvejšega ponudnika g. Frana Krapeža, s katerim je sklenil najemninsko pogodbo za dobo treh odnošnih šestih let. To je bilo v času, ko je bil dež. predsednik še dr. Brejč. Na podlagi te pravno veljavne sklenjene pogodbe je upravitelj odpovedal kavarno g. Ivančiču. Ker leta odpovedi ni hotel vzeti na znanje, je bil upravitelj prisiljen vložiti sodno odpoved, proti kateri pa se je g. Ivančič pritožil. Tako se je razvil zaradi veljavnosti odpovedi med »Kazinskim društvom«, ki je zastopal odvetnik g. dr. Klepec, in g. Ivančičem proces, ki je bil končno veljavno završen šele pretekli tork. Iz teh stvarnih podatkov je razvidno, da se je vodil proces samo med »Kazinskim društvom« in g. Ivančičem. Pripominjamo, da veljavnosti l. 1920 med »Kazinskim društvom« in g. Krapežem sklenjene zakupne pogodbe ni nihče izpodbijal in da je g. Krapež najemnino za kavarno »Zvezdo« plačeval že od 1. februarja letošnjega leta »Kazinskemu društvu«.

— **Zamenjava poštne znamke Ljubljanske** emisije. Ministrstvo za pošto in brojarje je odločilo, da bo zamenjavalo prejšnje znamke za nove znamke ameriške izdaje. Rok za zamenjavo je določen od 16. julija do vključno 15. avgusta. Zamenjavale se bodo samo iste znamke, ki so imele frankovno vrednost, se preden so bile pripuščene v promet nove znamke ameriške misije. To so srbke znamke s podobama kralja Petra in prestolonaslednika Aleksandra ter znamke ljubljanske emisije.

— **Telefonskim naročnikom.** Pošto in brojarje ravnateljstvo v Ljubljani naznanja, da se bo telefonski predvni objekt na liceju povodom rekonstrukcije tukajšnjega telefonskega omrežja v času od 15. julija do 17. julija t. l. preložil na poslopje polic. ravnateljstva. Radi tega bodo v navedenem času izključeni iz prometa telefonski naročniki s sledečimi številkami: 20, 27 (končna postaja), 41, 43, 46, 74, 121, 153, 158, 221, 226, 313, 317, 325, 346, 355, 408, 543, 582, 580 in licej (interurban). V Ljubljani, dne 11. julija 1921.

— **Veljavnost poštne dopisnice ljubljanske izdaje.** Neka mariborska banka je dobila od poštne in brojarne ravnateljstva v Ljubljani sledečo rešitev: »Po nalogu ministrstva za pošto in brojarje od 29. junija 1921, št. 36.351, Vas z ozirom na prošnjo štev. s. g. 14 od 13. junija 1921, ki ste mu jo predložili, obveščamo, da je veljavnost poštne dopisnice ljubljanske izdaje z natisnjeno znamko po 15 par podaljšana. Te dopisnice ostanejo v prometu, dokler se vse ne porabijo. Ker znaša frankurna pristojbina za pošto dopisnico 25 par, treba je na to dopisnico nalepiti še 10 par v frankovnih znamkah.«

— **Oseba vest.** Dr. Ivan Karlin, vladni tajnik pri višjem šolskem svetu v Ljubljani, je imenovan za okrajnega glavarja.

— **Pevci in pevke** pevskega zbora »Glasbene Matice« v Ljubljani se vlnudno vabijo na poslovilni večer, ki ga priredi pevski zbor »Glasbene Matice« ob priliki odhoda svojega neumornega kapelnika g. Brezovška v Split v restavraciji pri Mraku danes v sredo, dne 13. julija ob 8. zvečer.

— **Vidiranje potnih listov.** Za vidiranje potnih listov romunskih državljanov pobirajo tužemski policijski ali politična oblastva takso 32 dinarjev. Ako ima stranka od našega generalnega konzulata v Bukarešti vizum za prihod in povratek, se ne pobira nobena taksa za vizum za odhod iz naše države. — Švicarski državljani plačujejo za odhod iz naše države takso 8 švicarskih frankov.

— **Univ. doc. dr. Ivan Matko** se je vrnil iz Prage in ordinira v Mariboru, Slovenska ulica 4, v ponedeljek, sredo in petek od 12. do 1. in od 2. do 4.

— **Um se je omražil** stolnemu dekanku Matiji Kolarju. Znaki te bolezni so se začeli opazovati na njem po smrti

sestere-gospodinj. Spravili so ga v hišnico pri Sv. Jožefu.

— **Olepašva mesta.** Zadnje dni so nanovo prebavali hiši št. 5 in 27 na Sv. Petra cesti, v Dalmatinovi ulici pa so prenovili od zunaj akkladišeno poslopje tvrde Schneider & Verovšek. Park okoli telovadnice Sokola I. na Taboru obsega razsežen prostor, ki ga bo prihodnje pomlad mestna občina morala nasaditi s grmičevjem, prejšnji del pa preurediti, da ga spravi v soglasje s Sokolskim notranjim parkom.

— **Odprite satvornice!** Če greš zdaj v tej tropični vročini po enem ali drugem nasipu Ljubljane, ti puhti tak nezmožno gnušen smrad iz struge, da si moraš z robcem nos mašiti. Zakaj se ta struga zdaj v poletju ne izplakuje in v to satvornice na Krakovskem nasipu ne odpirajo? Sicer pa bi mestni fizikat dal lahko na lastno pest odpreti vsaj vsak teden enkrat satvornice. Smradu in prahu imamo v Ljubljani že itak drugod zadosti!

— **Razsvetlite temne zakotne ulice!** Po mestu imamo več stranskih ulic, kjer ne gori po noči nobena svetilka. Ker se čutijo gotovi elementi v njih varne, se ponudi tudi najrajši v njih zbirajo. Poličje ni, luči ni, kaj si hočete lepšega! Razsvetlite torej te temne brloga.

— **Nasukje cesto!** Odkar je cesta od mitnice na Radeckega cesti do Prisone ulice opuščena, je vojni promet na cesti od imenovane mitnice pa do Škofje ulice tako narasel, da je valed tovrnega prometa in težkih vozov na tej cesti za dve pedit na visoko prahu, ob dežju pa blata. Opozorjamo na to cestno nadzorstvo in stavni urad, da dá ta del ceste takoj z gramozom nasuti in s cestnim valjarjem utrditi.

— **Podaljšanje Knafljeve ulice čez železniški tir** je bilo v občinskem svetu že pred več kot 25 leti projektirano. V ta namen sta se, tudi po travniku, ki mejl spodaj na železniški tir, zgoraj pa na tivoljski park, zasadili svojčas dve vrsti kostanjev, da bi se s tem dreved iz Knafljeve ulice podaljšal čez prelaz. Glede tega načrta pa je delala občini vedno zapreke direkcija južne železnice na Dunaju. Zdal bi bil ugo in s tem tudi za izvedbo tega projekta, den čas za pogajanje z južno železnico.

— **Velika nevihta v ljubljanski okolici.** V ponedeljek okoli 5. popoldne je nastalo veliko neurje, ki je provzročilo na polih ljubljanske okolice znatno škodo. Ploha se je valila od Kamniških planin proti Krimu. Nevihta je spremljala tudi močno grmenje in bliskanje. Vihar je bil posebno močan v okolici Domžal, kjer je ruval dreve in povzročil veliko škodo. Na Mirju je med to nevihto strela udarila v zgradbo Kónigove vile. Tam so vedrili delavci. Strela ni na zgradbi napravila nikake škode, pač pa je znatno poškodovala tri delavke in enega delavca. Z rešilnim vozom so jih potem prepeljali v bolnico. Poškodovani so bili: Vekoslav Munda, delavec z Glince, in delavke Pavla Lampe, Marija Krmeč in Franja Veretnik iz Zgornjega Kašlja. Vsi so že izven nevarnosti.

— **Tragedija matere.** Kakor smo že javili, je bila aretirana Ivana Bernik, ker je izpostavila svojega otroka v Nunski ulici. Bernikovo so oddali v bolnico, prinesli so ji tudi sinčka najdenčka. Bernikova v groznih slikah opisuje svoje žalostno stanje. Prizna, da je otroka pustila na cesti. Krstila ga je v tivoljskem drevedu na ime Janez. Blagoslovljeno vodo je pa vzela v frančiškanski cerkvi. Bernikova pravi, da jo je zapeljal v Litli neki tujec.

— **Avstrijskanji.** Policiji je došla ovadba, da na Sv. Jakoba trgu v Ljubljani v hiši št. 8 večkrat odmeva melodija stare habsburske himne. Navdušeni oboževalci Avstrije čisto celo pojo to himno.

— **Storklja v Mestni hiši.** V soboto okrog polne noči se neko železničarjevo ženo poprijeli na cesti porodni popadki. Prenesli so jo na magistratno stražnico, kjer je takoj porodila zdravega otroka, še predno je dospela poklicana babica. Porodnico in otroka so prepeljali z rešilnim vozom v državno porodnišnico, kjer se oba počutita povsem zadovoljivo.

— **Izgubljena listnica.** Ravnatelj spedijske družbe »Balkan« g. Miroslav Pogorelec je med tramvajsko vožnjo od glavnega kolodvora do pošte izgubil listnico z vsebino 10.000 K.

— **Veliko število izgubljenih denarnic.** Prvi teden tega meseca je bilo prijavljenih na policijskem ravnateljstvu nenavadno veliko število izgubljenih denarnih listnic. Svete so znane od 1000 do 10.000 K. Prijavljenih je 25 slučajev.

— **Tatvina manufakturnega blaga.** V trgovino Antona Schusterja v Stritarjevi ulici sta prišle dve mladi kmečki ženski in odnesle 6 metrov manufakturnega blaga.

— **Podpora iz tehniško-študijskega fonda.** Uprava komisije tehniško-visokošolskih fondov v Ljubljani, Turjaški trg št. 1/I., razpisuje za študijsko leto 1921/22 podpore iz tehniško-visokošolskega študijskega fonda. Visokošolski tehniki, ki reflektirajo na tako podporo, naj vložijo nekolikovane prošnje do najkasneje 1. septembra t. l. Podrobnosti so razvidne iz razglasa v »Uradnem listu« za Slovenijo.

— **Upravna komisija tehniško-visokošolskih fondov.**

— **Izlet čen Golovec na Škofljoec k Javorniku** privedla Gospodarski in izobraževalno društvo za dvorski okraj s svojim tamburaškim zborom ter pevski zbor šentjakobskega naprednega društva v nedeljo 17. julija. Ker bo ta izlet eden najlepših društvenih izletov v okolico Ljubljane, saj hodiš ves čas po gozdni senoli, vabimo pa tudi napredno

ljubljansko občinstvo iz vseh okrajev, zlasti pa iz šentjakobskega in dvorkega, da se ga udeležijo v čim največjem številu. Odhod s šentjakobskega mostu ob pol 2. popoldne, dolenskega pa ob 4.2. Dkor gre z vlakom, se odpelje ob 4.1., povratek z vlakom ob 8. zvečer ali pes.

— **Zvišana mostnina na dravskem mostu pri Ormožu.** Oskarju pl. Ponkratzu, vlastniku v Maruševem pri Varazdinu, je dovoljeno pobirati na dravskem mostu pri Ormožu zvišano mostnino, ki znaša: za dvoprežen voz 4 K, za enoprežen voz 3 K, za osebo, razen voznika 40 v in za avtomobil 6 K. To mostnino je dovoljeno pobirati za dobo abnormálnih gospodarskih razmer po vojni, vendar pa ne za deli časa, nega za tri leta, oziroma do poteka koncesijske dobe, če poteče ta pred tremi leti.

— **Velik požar v Danah.** Iz Starega trga nam javljajo, da je požar skoro popolnoma uničil prijetno vasico Dane ob Cerkliskem jezeru. V soboto pozno zvečer je žlečinska roka potaknila ogenj na zgornjem koncu vasi. V trenutku je bila vasa v plamenu. Gorelo je skoro celo noč in je bil prizor grozen. Nad vse požrtvovalno so delovale požarne brambe iz bližnjih okolice, na kraj požara je celo dospela zelo oddaljena požarna bramba iz Cerknice. Pogorelo je 20 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Uničena je vsa letošnja košnja. Škoda je neprecenljiva in znaša več milijonov. Kakor domnevajo, je zažgal neki Čič iz maščevalnosti, ker so mu vsašeni nedavno prepričali tihotapstvo ene krave.

— **Organizirana roparska tolpa** ob mejl. Iz Maribora nam javljajo: Kakor znano, so se na cesti med Krčevino in Lajtersperdom po polomu dogodili že nešteti ropi in roparski napadi. Roparjem se vedno posreči, da izginje brez vsakega sledu. Dobro organizirana tolpa ima navado napadati mimovozeče tovorne in osebne vlake, v zadnjem času pa le tovrne, kjer se ji posreči odstraniti žabico in vdreti v vlak, od koder potem odnese razno blago. Značilno je dalje dejstvo, da se taki roparski napadi ponavljajo ravno med št. Iljem in Mariborom. Po vseh dosedanjih okoliščinah je sklepati, da mora biti ta tolpa v zvezi z malopridnimi železničarji, ki jim pomagajo pri delu. Pri zadnjem roparskem napadu so roparji odnesli iz vlaka velik zaboj gumijevih predmetov. Več gumijia in dele zaboja so sedaj našli po vinogradih nad Lajterspergom. — Pa gotovi elementje že hujskajo proti zakonu o »delu in redu«!

— **Ustanovitev deželnih stavbenih združenj.** Okoliš »Zadruga stavbenikov na Kranjskem« v Ljubljani in »Zadruga združeni mojstrov« v Ljubljani je razširjen sedaj na vse območje deželne vlade za Slovenijo. K nazadnje imenovani združenji so se pridružili tudi vodnjakarji. Dalje sta se za vse območje deželne vlade za Slovenijo ustanovili »Zadruga tesarjev za Slovenijo« in »Zadruga kamenosekov za Slovenijo«, obe s sedežem v Ljubljani. S ustanovitvijo teh združenj so postali vsi stavbeniki, zidarji, tesarji, kamenoski in vodnjakarji člani teh strokovnih združenj ter so izločeni iz obrtnih združenj, pri katerih so bili dosedaj vključeni.

— **Na drž. real. gimnaziji** z nemškimi učnimi jezikiom v Ljubljani je bilo koncem letošnjega šolskega leta 179 učencev in učenk. Izmed teh je izdelalo z odliko 22, sicer izdelalo 106, ponavljalni izpit ima 23, ni izdelalo 24, neizprašani so 4. K zrelostnemu izpitu v poletnem roku je bilo pripuščeni 14 javnih učencev in 1 eksternist. Zreli z odliko so 4, zreli skladno 9, z večino glasov 3.

— **Opustitev poštne nabiralnice Vrh (Fara)** in uvedba selške službe pri poštnem uradu Fara. Z 31. julijem t. l. preneha posloovati poštna nabiralnica Vrh (Fara). S 1. avgustom t. l. pa prične pri poštnem uradu Fara dostavljati poštne pošiljke po selškem pismotu v tele kraje: I. okraj: Hrib, Jakšič, Potok, Vas in Pirče. II. okraj: Krkovo, Oškert, Gotene, Vrh, Boden, Sapnik in Slavski laz.

— **Pridelitev poštne nabiralnice Vrh Sv. Treh Kraljev** poštnemu uradu Rovte. Poštna nabiralnica Vrh Sv. Treh Kraljev s popisnimi kraji Hleven vrh, Hlevišče, Izgorje, Lavrovec in Vrh se s 1. avgustom t. l. izloči iz okoliša poštne urada Žiri in prideli poštnemu uradu Rovte, politični okraj Logatec. Nabiralnica bo imela vsak ponedeljek, sredo in soboto s peško pošto zvezo s poštnim uradom Rovte.

— **Zopečna otvoritev poštne nabiralnice Razbor.** Dne 15. julija 1921 se zopet otvori v Razboru (občina Loka pri Zidanem mostu) poštna nabiralnica z uradnim nazivom Razbor. Nabiralnica spada v okraj poštne urada Loka pri Zidanem mostu, kateremu je tudi podrejena. Zvezo bo imela po trikrat na teden in sicer ob torkih četrtkih in sobotah po slu poštne nabiralnice Razbor s prej imenovanim poštnim uradom po temle redu: odhod iz Razbora ob 8.30, prihod v Loko pri Zidanem mostu ob 9.30, odhod iz Loke pri Z. m. ob 10. uri, prihod v Razbor ob 11. uri. V okoliš nabiralnice spadajo tile kraji in selišča: Razbor, Lisce, Okroglica, Polje, Cirje, Pogorica, Križ, Podvine, Poljana, Dongart, Jelša, Zdole, Orehovec, Predole, Zarke, Cagrac, Sele in Sveti Jošt.

— **Dodatne izpremembe poštne pristojbenika.** Poštino in brojarje ravnateljstvo objavlja: V novem poštnem pristojbeniku, ki velja od 1. maja t. l., so nastale naknadno še te-le izpremembe: Največja teža paketa se določa na 20 kg, vrednost pa je neomejena. Za pakete, katerih vrednost presega 1000 dinarjev, se plačuje vrednostna pristojbina kakor za denarne pošiljke, t. j. za vsakih 1000 din. ali dol

tega zneska še po 1 dinar. Za izplačilno pooblastilo (dvojni nakaznice) v slučajih, če se nakaznica izgubi, uniči ali poškoduje po krivdi prejemnika ali pošiljatelja, se plača razven pristojbine za prošnjo v znesku dveh dinarjev v kolkih še dva dinarja v poštne znamkah. Nakaznična pristojbina katero je bilo dosedaj plačevati poleg drugih naštetih pristojbin, je torej odpravljena. Iste pristojbine (2 din. v kolkih na prošnje in 2 din. v poštne znamkah) se plačuje za podaljšanje izplačilnega roka, ki je določen na mesec dni, a tako, da se mesec, v katerem je bila nakaznica vplačana, ne šteje.

— **Vročina v Ameriki.** Vročina v Zedinjenih državah je postala neznosna. Iz vseh večjih mest prihajajo poročila o smrtnih slučajih, katere je povzročila solnčarica. Zlasti v gosteje naseljenih delavskih krajih zahteva solnčarica mnogo žrtve. Silna vročina povzroča ponekod tudi slučaje blaznosti. Ljudje iščejo trumoma hladila v rekah, pri čemer jih mnogo utone. Precej oseb je našlo smrt pri padcu s streh, kjer so si priredili spavališča. Oblasti so otvorile vse parke, da omogočijo bivanje na prostem, in ukrenile vse potrebno, da se ljudje ohladi in okopeljejo.

— **Mehanik.** Za ljubljansko garnizijo je potreben sposoben mehanik za popraviljanje pisalnih strojev v vojaških pisarnah. Kandidatje naj nemudoma a najkasneje do 16. t. m. pošljejo Komandi mesta (Bavarski dvor) pod kuverto zapečatene pismene izjave, po katerih pogojih in cenah bi ta dela prevzeli. Pripominja se, da se sklene pogodba s tistim kandidatom, kateri bo dal najpovoljnejše cene označil.

— **Razpisani službi.** Na strokovni šoli za puškarnstvo v Kranju sta razpisani do dne 10. avgusta službi raznata in risarskega učitelja. Natančni natečaj je objavljen v »Uradnem listu« št. 78.

Kultura.

— **Kariera Ljubke Ilčiča.** Pred leti je bil v Ljubljani pri sloven. gledališču angažiran mlad igralec začetnik — Ljubka Ilčič, sin voditelja malega srbskega puščjega gledališča. Ceden fantek je bil Ljubka, a popoln začetnik in skoraj brez šolske izobrazbe. Ostal je le eno sezono, ker je imel zelo majhno gažo ter je mogel igrati le epizode. Vrnil se je k potujoči družbi očeta; a nekaj let nato se je pojavil v Ljubljani znova, preseč za angažma. Omenil je, da ima tudi lep glas in da bi rad sodeloval v manjših ulogah pri operetnih predstavah. Ker je bil pošten, vedno dostojen in discipliniran igralec, ga je naše gledališče angažiralo drugič. Za dramo in za manjše vloge v operetih. Izkazalo se je, da si je bil medtem, odkar je bil odsoten, pridobil precej igralske rutine in izobrazbe. Igral je torej v draml, navadno vloge mladostnih ljubimcev in mlade komične šarže. Večjih ulog v draml pa ni dobival. Ko pa se je pripravila opereta »Valček čar«, se mu je zaupala mala uloga lajntanta Mončija, ki poje le par taktov, a več govori ter mu je glavna naloga, biti lep. Izvršil je je prav zadovoljivo. Obenem je dobil ulogo kneza Yamadorija v operi »Madame Butterfly«. Tudi te vloge ni pokvaril, dasi mu je delala sila skrbi in se je je naučil prav težko. Uloga pa obsega le okoli 20 taktov. Toda vzrasel mu je pogum in prevzel je ulogo Alfredda v »Netopirju«. Ugaljal je s svojim petjem, svojo zunanostjo, manj z igro. Zlasti plesati ni znal. Nit navednega valčka. Subreta in režiser sta imela z njim krize. A Ilčič se je učil vztrajno, dasi ni znal peti in dasi niti not ni poznal. Pel je v »Dolaskih princesah«, »Ločeni ženi«, »Mascottu«, »Umetniški krvi«, »Nitouche«, »Opernem plesu«, »Knežici«, »Grofu Luksemburškemu«, »Dijaku prosiaku« i dr. Obenem je zahajal v ljubljansko »Glasbeno Matice«. Večkrat je vračal uloge, ki so se mu zdele prevelike, pretežke; a intendat ga je pregovoril vedno znova in mu nakazoval posebne honorarje za vsak nastop. Tako je Ilčič ostal končno le pri opereti in postal naš najboljši operetni tenor. Imel je velik, zdrav, simpatičen glas, dobro je igral, bil lep, eleganten, — samo plesati ni znal. Ostal je v Ljubljani štiri leta. Postal je ljubljene občinstva, zlasti dam. Potem ga je Richter, ravnatelj ljubljanskega gledališča, zvalil s seboj na čes. nemško gledališče ter ga je učil nemški govoriti, nemški peti in — plesati. Kmalu je bil angažiran v »Karlovem gledališču« na Dunaju kot pomožni prvi tenor, nato je bil par let prvi tenor v Gradcu in končno dve leti na nem. gledališču v Pragi. Povsod je bil slavljen, ljubljen prvi operetni tenor. Zlasti žensstvo ga je oboževalo. Ima ogromno gažo, a ni več srbski Ljubka Ilčič, nego nemški »Louis Illing«. Zdal je angažiran v Berlinu na »Theater des Westens«. Slovo od nem. praške publike je bilo velik triumf. Nem. praški listi so prinesli njegovo sliko in biografijo, v kateri pa Ljubljane, ki je Ilčiča ustvarila za pevca, niti ne omenja. A vsi listi pišejo, da je bil velik ljubljene operetne publike, zlasti žensstva, da ima krasno, elegantno, vedno kavalirsko figuro, da ima krasen glas, da je dober igralec in — izvrsten plesalec. In vsi trdijo, da je umetnik! Samo »Prager Presse«, ki je češkoslovski dnevnik v nemškem jeziku, omenja, da je Louis Illing Srb. Jugosloven. Tako je bilo naše gledališče, kakor že marsikomu, tudi Ilčiču zibelka velike, zlate kariere. Zakaj danes imajo operetni tenorji v Berlinu plačo, kakršne nima noben minister . . .

— **Ustava.** Cirilo — Metodski nakladna knjižara d. d. Zagreb, Preradovičev trg 4 je izdala v svoji založbi našo Ustavo kakor je bila sprejeta v ustavotvorni skupščini na Vidov dan dne 28. junija 1921. Cena je 20 K, s pošto 22. Dobiva se v vseh knjižarah ali se naroča pri gornji knjižari.

Sokolstvo.

— **Ljubljanski Sokol** opozarja vsa ljubljanska Sokolska društva in svoje članke na telovadno akademijo krapinskega naračaja, katera se vrši v soboto 16. t. m. v telovadnici Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Spored se še pravočasno nabavi.

— **Sokol v Ribnici** slavi letoš 15letnico svojega obstoja, ki jo proslavi dne 7. avgusta t. l. z javno telovadbo. Sodeluje godba jugoslovanskih železničarjev. Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo opozarjamo na nadvse ugodne železniške zveze. Posebni vlak odhaja iz Ribnice ob 23. Bratska društva naj se ozirajo na ta dan in prihite v čim večjem številu v Ribnico. Odbor.

— **Za zgradbo Sokolskega doma v Spodnji Šiški** so darovali: br. Štepec Peter, nabral 50 K; banka »Slavijac« 200 K in svatje na svatbi br. Jožefa Križa 154 K. — Srčna hvala.

— **Sokol I.** se najtopleje zahvaljuje g. Zorčiču, restavratu hotela »Triglav« za darilo 1000 K (tisoč kron) o priliki dobro uspelega družabnega večera ob zaključku dneva »gradbe in cvetja« dne 3. julija 1921.

Društvene vesti.

— **I. mestna moška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda** v Ljubljani vabi vlnudno p. n. gg. odbornike in prijatelje C. m. družbe na redni občni zbor, ki se vrši dne 16. t. m. ob 6. zvečer v pisarni Družbe sv. Cirila in Metoda v Narodnem domu. — Predsednik.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.** Zaradi vročine se pevske vaje do preklica ne vrše.

— **Pozor, čevljarski pomočniki!** Preključimo čevljarski pom. ustanovni občni zbor, ki bi se bil imel vršiti v hotelu »Triglav«, ker je prodan. Občni zbor se vrši obenem s usnjarskim mesečnim shodom 17. julija točno ob pol 10. dopoldne v gostilni Cencič na Sv. Petra nasipu št. 71. Govornik iz Maribora. Točna in polnoštevilna udeležba se zahteva. Pridite gotovo vsi!

Turistika in sport.

— **Velika kolesarska dirka Ljubljana-Maribor** je bila včeraj v nedeljo ob veliki udeležbi dirkačev. Bilo jih je ravno 50 na startu, v Ljubljani pri km 1. Od teh 13 iz Zagreba, 9 iz Maribora, 2 iz Celja, ostali so bili ljubljanci. Pogled na nje je bil direktno impozanten. Ob 5. so startali starini 9 po številu, ob 6. vsi ostali 41 po številu. Dirka se je vršila v jako živahnem tempu. Ob celi progi je število občinstvo pozdravljalo dirkače, ki so prvikrat dirkali na Maribor, kateri je bil do sedaj vedno le cilj nemškimi dirkam. Na cilj je prišel prvi g. Šolar. Prevznil je dirko kot zmagovalcev v 4:47:35 ure, tik za njim je bil g. Ogrin kot drugi in tik za njim Šiško-vič, vsi člani Ilirije, Ljubljana. 2/10 sekunde za njim je dospel Zidaršič, član »Sokola«, Zagreb, kot četrti, nato Dukanović, član Gradjanskega, Zagreb, kot peti, v 4:52:04 ure, Sović, član Gradjanskega, Zagreb I., kot 6. v 4:53:15 ure, sedmi je bil Skverner (Ilirija), osmi Rebolič, deveti Šoštarko (Gradjanski). V maksimalnem času je še prispel Bar Vinko (Ilirija). V težki skupini je zmagoval Bar Adolf (Ilirija) v 5:02:17 ure, drugi je bil Zanoškar (Ilirija) v 5:12:19 ure, tretji Meze (Ilirija) v 5:26:41 ure, četrti Horvat (Sokol, Zagreb) v 5:34:43, peti Jurček (Gradjanski, Zagreb) v 5:49:52 ure, šesti Pečnik (Ilirija), sedmi Pogačnik (Ilirija), osmi Kocmur (Ilirija), 9. Rebek (Celje). V skupini starinov je zmagoval Porenta (Ilirija) v 6:17:40 drugi Goltes (Ilirija) v 6:18:06 ure, tretji Iglit Matovž (Ilirija) v 6:34:32, četrti Iglit Tomo (Ilirija), peti Nosan (Ilirija), šesti Arzenšek (delavski klub Maribor), sedmi Leskovec, osmi Iglit Leop. Izmed Mariborčanov je prispel tedaj starin Arzenšek kot prvi in Kocbek v težki skupini kot drugi. Obema pripada specialna darilo Maribora. Dirka se je izvršila brez vsake neizgode in v najlepšem redu.

— **Konjske vozne dirke** priredi dne 20. in 21. avgusta v Ljubljani Slov. dirk. klub. Dirke se vrše na voljskem vežbišču kakor preteklo leto. Za te dirke vlada med konfericij veliko zanimanje in so Ljutomerčani že sedaj prijavili svojo udeležbo. Propozicije in druge podrobnosti izidejo v najkrajšem času.

— **»Sport«.** Izšla je 27. številka »Sporta«, združena z 28. števil. in prinaša razen krasnih slik sledečo vsebino: Mladina k sportu. Moštvo francoske federacije v Ljubljani. Napačna metoda. Francoski profesionalisti. Pravila Jugoslovanskega koturaškega saveza in Dirkalni pravilnik Jugoslov. koturaškega saveza. Razen tega tudi razne novice o sportnem gibanju po svetu. Ker je podvojena številka stane posamezna številka 6 K.

— **Velika planinska slavnost v Rušah,** katero priredi Podravska podružnica SPD. povodom 20letnice svojega obstanka, se vrši dne 7. avgusta in ne 14., kakor se je prvotno poročalo. Ruše so zgodovinsko zanimiv kraj, imajo krasno lego, slovijo no svoji industriji in so znane iz leta 1914., ko so morale poslati v graške ječe 23 narodnih mučnikov. Nemci so krstili Ruše za »Klein Beograd«, osobito pa planinci in narodni mučniki iz raznih krajev naše domovine. Za to slavnost se delajo velike priprave in ker je tudi železniška zveza ugodna, pričakuje obilno udeležbo.

Najnovejša poročila.

SEJA MINISTRskega SVETA.

— d Beograd, 12. julija. Včerajšnje seje ministrskega sveta so se udeležili vsi ministri razen Nikole Pašića in Joce Jovanovića, ki sta bolna ter dr. Kumanudija in Kukovca, ki se mudita na potovanju. Na seji se je radi odsotnosti ministrskega predsednika razpravljalo o tekočih poslih. Na seji so bili določeni za kraljeve namestnike v Ljubljani Ivan Hribar, v Zagrebu Juraj Demetrovič, v Sarajevu pa Gjurgjevič. Od ostalih stvari, o katerih se je obravnavalo na seji, sta najvažnejši neki ukaz vojaškega značaja in ukaz o napredovanju v finančnem ministrstvu.

— d Beograd, 12. julija. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bil podpisan obširen ukaz o napredovanju aktivnih in rezervnih častnikov. Posebno važno je, da so s tem ukazom popravljene čini častnikov, ki so bili ujeti in so tedaj zaostali v napredovanju.

TRGOVSKA POGAJANJA Z ITALIJO

— d Beograd, 12. julija. Danes se je tukaj vršila plenarna seja naše in italijanske delegacije za trgovinsko pogodbo. Na seji se je govorilo o besedilu pogodbe, toda o členih, ki govorijo o ribolovstvu in brodarstvu, ni bilo govora. Razprava se jutri nadaljuje. Snači je priredil predsednik italijanske delegacije Luciolli v hotelu »Bristol« intimitno večerjo, katere so se poleg osmih članov italijanske delegacije udeležili tudi dr. Momčilo Ninčič, dr. Ante Trumbić, Kukić in dr. Moskovljevič. Z današnjim ekspresom odidejo iz Beograda po nove instrukcije petorica italijanskih delegatov (strokovnjaki za ribolov). Potemtakem ostanejo v Beogradu samo Luciolli in dva člana delegacije ter tajniki.

MINISTER RAINERI NA GO. RISKEM.

— Gorica, 12. julija. Včeraj je prispel v Gorico minister za odredene province Raineri. Pričakoval ga je senator Mosconi, ki ima nalogo, da ga spremlja po vseh onih delih Goriško-Gradišanske, kjer je vojna najbolj divjala in kjer je torej potreba obnove najnujnejša. Po kraškem delu so pozvani vsi župani in važnejše osebnosti na pogovor z ministrom o nujnih lokalnih potrebah.

— Za obnovo dežele se doslej ni storilo takorekoč nič. Treba je izpremeniti režim v deželi in nemudoma se lotiti obnove dela. Ako ima italijanska vlada le količikaj sočutja s po vojni tako hudo prizadeto deželo, mora vendar že res pričeti z obnovnim delom.

ZNIŽANA SLUŽBENA DOBA ZA VOJAKE V ITALIJI.

— Rim, 12. julija. Vojni minister je izdelal zakonski načrt za znižanje službene dobe pri vojakih na 8 mesecev. Zato se uvede v šole obligatorična vojaška vzgoja mladine.

SPORAZUM V REPARACIJSKEM VPRAŠANJU.

— Pariz, 12. julija. Po vrnitvi nemškega strokovnjaka Guggenheima v Pariz so se včeraj popoldne v francoskem zunanjem ministrstvu pod predsedstvom Loucheura pričela nova posvetovanja med nemškimi in francoskimi strokovnjaki. »Intransigence« izjavlja: Ako so naše informacije popolne, pride tekom tedna do nemško-francoskega sporazuma. — Nemški strokovnjaki zahtevajo nadomestilo 25% takse na izvoz potom raznih davščin na živila, tobak in surovine. »Journal« dostavlja, da obstoji na francoski strani razpoloženje za sprejetje te zahteve.

VELIKO NEMŠKO POSOJILO V AMSTERDANU.

— d Berlin, 12. julija. Državni kancelar je sporočil Wolfuemu uradu, da se mu je posrečilo s posredovanjem tvrdke Mendelsohn in Komp. v Amsterdamu dobiti 150 milijonov zlatih mark kredita in da so pogajanja glede drugih kreditov v teku. Te kreditne akcije bodo omogočile, da se izpolnijo reparacijske obveznosti, katerih rok poteče 31. avgusta. Nadaljnja reparacijska vplačevanja se leta 1921 ne plačujejo več v devizah.

100ODSTOTNO ZVIŠANJE VSEH POŠTNIH PRISTOJBIN V AVSTRIJI.

— Dunaj, 12. julija. Javnost je pričakovala že dlje časa napovedano povišanje poštne pristojbine. Pričakovalo se je 50% do 60odstotni povišek, zato pa je bilo toliko večje razočaranje in ogorčenje, ko se je sprejela predloga vlade za 100odst. zvišanje vseh poštne pristojbin, ki pomeni izredno težko obremenjenje vsega prometa. Pismo v obsežju Dunaja bo stalo odslej 3 K namesto dosedanje pristojbine 1 K 50 vin., pismo v provinco stane 4 K in pristojbina za kg pri zavojih znaša sedaj 25 K.

Gospodarske vesti.

BORZE.

— d Curih, 12. julija. Devize: Berlin 7.70, Holandija 193, Newyork 606, London 22.02, Pariz 47, Milan 27.45, Bruselj 46, Kodani 97.50, Stockholm 129, Kristianija 82.75, Madrid 76.25, Buenos Aires 175, Praga 7.75, Varšava 0.32, Budimpešta 2.10, Zagreb 3.80, Bukarešta 9.60, Dunaj 0.80, avstrijske krone 0.80.

— d Dunaj, 12. junija. Devize: Amsterdam 24.675—24.775, Zagreb 485 do 489, Beograd 1938—1958, Berlin 987 do 993, Budimpešta 270.25—273.25, Bukarešta 1087.50—1097.50, London 2805—2825, Milan 3500—3520, Newyork 770—774, Pariz 5967.50—6007.50, Praga 999—1005, Sofija 697.50—707.50, Varšava 38.50—40.50, Curih 127.75 do 128.25, Valute: ameriški dolarji 763 do 767, levi 690—700, nemške marke 990 do 996, angleški funti 2790—2810, francoski franki 5950—5990, holandski guldinariji 24.600—24.700, italijanske lire 3490—3510, dinariji tisočaki 1928 do 1948, poljske marke 41.25—43.25, leji 1077.50—1087.50, švicar. franki 12.725 do 12.775, češkoslovaške krone 1005.50 do 1011.50, madžarske krone 270.50 do 273.50.

— g Pozor, vinogradniki! Ker je pričela napadati grozdje plesnoba, pa tudi že palež, svetujemo: Poškropite takoj in temeljito grozdje z galico, kateri ste pridelali na 100 litrov za a p n o m še po 1 kg salojdina. Ko nastane trajno solnčno vreme, pozveplajte še grozdje dobro s fino zmetim (ventiliranim) žveplom. — B. Skalič.

— g Nakup sene. Komanda Dravske divizijske oblasti potrebuje za Ljubljano 1.000.000 kg, za Maribor 980.000 kg, za Celje 30.000 kg, za Slovensko Bistrico 30.000 kg, za Ptui 50.000 kg sene, ki mora biti od sladkih trav, nove košnje, suho užitno in zdravo. Seno mora biti prešano v balah od 50 do 60 kg teže. Oddaja blaga se vrši do konca oktobra 1921 v intendantska skladišča, oziroma v vojaške senjake. Skladišča imajo železniške tice. Prejem ponudb in zaključevanje pogodb se vrši predpoludne in to: 15. julija pri divizijski intendanci v Ljubljani, 15. julija pri komandantu mesta v Ptuj, 18. julija pri komandantu mesta v Mariboru, 19. julija pri komandantu Vojnog okruga v Celju, 20. julija pri komandantu mesta v Slovenski Bistrici. Ponudbe se sprejemajo odmanjših producentov in kmetskih zadrug od 5000 kg naprej od vseh drugih interesentov od 10.000 kg.

— g Razpis dobave materiala za vezanje tobaka. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 20. julija t. l. ofertno licitacijo za nabavo materiala za vezanje tobaka, in sicer: a) za Srbijo in Crnogoro: kartone za označbo bal, 300.000 komadov; plombe iz pločevine (300.000 komadov); 10 decimalnih tehnic, franc. sistem s 500 kg kapacitete; ameriško platno (600 metrov); klešč za plombo (20 kosov). b) Za Dalmacijo: platno za ovijanje bal (60.000 metrov); 10.000 kosov vrvi po 6 metrov dolgi; 5000 kg vrvi za šivanje bal, 40.000 plomb iz pločevine. c) Za Vojvodino, Hrvatsko, Slovenijo: 60.000 vrvi po 3.80 m, 40.000 kosov sukanca po 4 m dolgi; 20.000 kosov sukanca po 4.50 m dolgi. d) 600 kg vrvi za šivanje bal. Navedeno blago bo oddati v raznih množinah skladiščem v Nišu, Skoplju, Splitu. Razpisano blago bo oddati do konca septembra 1921. Kavgija znaša za naše državljane 10 odstotkov, za inozemce 20 odstotkov. En izvod dobavnega razpisa in pogojev z vzorci vred je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. Zbornica pa nima na razpolago prepisov, ki bi jih mogla interesentom izročiti. Ponudbe je poslati do gorinavednega dne na upravo državnih monopolov kraljevine SHS, ekonomno odelenje v Beogradu, kjer se dobe tudi podrobni pogoji in pa vzorci.

— g Razprodaja stare železne pločevine. Ravateljstvo državnih železnic v

Subotici razpisuje prodajo 45.310 kg stare železne pločevine. Kupec mora blago naprej plačati in ga v 15 dneh odpeljati. Za potrebne vagone in nalaganje blaga se mora sam pobrigati. Ako želi, da mu železnica to preskrbi, mora za vsak q naprej plačati 40 v. Pismene, kolkovane ponudbe je poslati v zapečtenih ovitkih z napisom »Ponudba na kupovinu starog lima, k broju 13046/21« najkasneje do 20. julija t. l. do 12. ure Ekonomatu Subotičke Železniške Direkcije. Vsak licitant mora položiti 10% kavgije, če je naš državljan, ako je inozemec pa 20%. Natančnejša pojasnila se dobe v pisarni Ekonomnog Odeljenja Železniške Direkcije v Subotici. Prepis dražbenega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g Nakup žrebet in žrebec. Poverjenstvo za kmetijstvo namerava nakupiti ob priliki premovanj na Kranjskem in Stajerskem letošnje žrebtice in starejše žrebtice toplokrvne in mrzlokrvne pasme za državno žrebtišče. Oziralo se bo le na prvovrstna žrebtica z dokazanim rodom, nakar se komerjeji opozarjajo ter vabijo, da se polnoštevilno udeležijo premovanj.

Darila.

Upravi našega lista so poslali: Za oslepele vojake: ga. Ivana Pečnik, posestnica v Stožicah, 100 K, mesto venca na krsto umrlega g. Simona Weisbacherja, in ga. Marija Deu, Tržič, 50 K, mesto venca na krsto umrlega g. Marije Mathian; za ubogo jetično družino Brajer: Neimenovana v Velenju 40 K; za neodrešene brate v Primorju: g. Z. Kopitar, Planina pri Raketu, 100 K, mesto venca na krsto pokojnemu prijatelju Jos. Lavriču. — Srčna hvala!

Poizvedbe.

— Izgubil sem dne 11. t. m. med 2. in 3. uro popoldan na eni izmed klopie za hotelom Tivoli srebrno Omega-uro z inciziranim monogramom »M. K.« Ker mi je izgubljena ura drag spomin, se pošten najditelj naproša, da jo odda v upravi tega lista. Kot nagrado preme drugo srebrno, dobro idočo uro, ali pa primerno vsoto v denarju.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podražaj.

Vplačana delniška glavica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567

Cekovni račun 12205

Ljubljana, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, da je naš srčnoljubljeni mož, dobri, skrbni oče, stari oče, brat, tast, bratranec in stric, gospod

Edvard Šimnic

zasebnik

po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 56, na pokopališču k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 11. julija 1921.

Marija Šimnic, soproga. — Edvard, Konrad, Mimi, Anica, Mirko, otroci. — Pavla, sinova. — Minko, Mimica, Dušan, Bogdan, Edo, Niko, Konrad, vnuki. — Franjo Šimnic, brat.

Zahvala.

Vsem onim, ki so povodom prebridke izgube našega nepozabnega očeta, gospoda

Andreja Kurent

sočustvovali z nami, vsem onim, ki so položili na krsto lepe vence, vsem onim, ki so ga spremljali na njegovi poslednji poti izrekamo iskreno zahvalo.

Posebej se še zahvalimo velečislanemu učiteljsstvu in šolski mladini iz Višnje gore za polnoštevilno udeležbo pri pogrebu.

Stari trg pri Višnji gori - Leskovec pri Krškem, dne 7. julija 1921.

Žalnoči ostali.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja, ki so nam došli ob bridki izgubi našega nad vse ljubljenega brata, ozir. strica in svaka, gospoda

Joškota Pogačnika

za vse cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti, pevskeemu odseku šentjakobskega naprednega društva za v srce segajoči žalostinki, zadrugi gostilničarjev in kavarnarjev in organizaciji natakarev, zlasti pa gdč. Nežici Bezgovi in ge. Gusti Nakičevi za vzorno in požrtvovalno streežbo, se najsrčneje zahvaljujemo

Žalnoči ostali.

V LJUBLJANI, dne 12. julija 1921.

KORRESPONDENTINJA

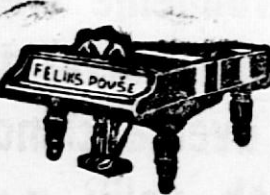
slovensko - nemška se išče na graščino na deželi. — Ponudbe na naslov Pavla Wiesbauer, Jesenice, Dolenjsko. 4804

Dijaki in dijakinje,

ki bi hoteli čez počitnice sodelovati v nekem letovišču pri gled. predstavah in godbi, se sprejmejo na prosto stanovanje in hrano. Nastop takoj. Cenj. ponudbe z navedbo predizobrazbe na upr. Slov. Naroda pod »Diletant/4784*.

1000 K nagrade

tistemu, ki preskrbi mirnemu gospodu lepo mesečno sobo z vso oskrbo (hrano, perilo) za takoj ali s 1. avg. v sredini mesta (glavna pošta) po možnosti s prostim vhomom. Cenj. ponudbe pod »Soba* poštni predal 27. 4802

Klavirje

uglašuje in popravlja solidno in točno ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška c. 45.

Kupi se

Zeissov triler

z 9- ali 12kratno povečavo. Cenj. ponudbe pod »Dobro daljnogled/4800* na upravo Slov. Naroda. 4800

Proda se brivnica

v prometnem kraju Slovenije. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4799

Iščeta se 1 — 2 meblorani svetli najraje v bližini kolodvora. Cena postranska stvar. — Ponudbe na upravnistvo Slovenskega Naroda pod »B. G. 4812*.

Absolvent

Mahrove foto

z dveletno prakso išče primerne službe v kakem večjem kraju Jugoslavije. Nastop s 15. avg. ali 1. sept. t. l. Ponudbe na upravo Slov. Nar. pod »Mahrovec/4793*.

Kupim prazne, dobro ohranjene

ročke (kangle)

od petroleja. Množina in cena naj se sporodi pod »15/Sa 4805* na upravnistvo Slovenskega Naroda. 4806

Velika wertheimska

blagajna

napredaj. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4795

Išče se vodja trgovine

eventualno kompanjon v dobro vpeljano trgovino mešanega blaga na deželi, lepem prometnem kraju v Sloveniji. Vstop takoj d. 1. avgusta. Vse drugo po dogovoru. Ponudbe pod »Trg. vodja/4807* na upravo Slov. Naroda. 4807

Potreban je energičen, mladi

činovnik

stručan za sve trgovačke in bankarske poslove. — Treba da je dobro verziran u ovome poslu i da ga može samostalno i sa uspehom obavljati. Osim srpskog jezika treba da zna još i nemški i francuski. Uslovi po sporazumu. Oferte slati na »poštanski pretinac 5, Beograd. 4805

Prodaja lesa

Iz gozdov Frid. Borna se proda približno 300 m³ smrek, hlodov, večinoma pri državni cesti pri Sv. Ani. Dalje je napredaj približno 500 m³ mehkega lesa na panju tik državne ceste, ravnotam.

Pismene ponudbe je vpslati do 25. julija upravi veleposestva pri Sv. Ani. p. Tržič, katera daje tudi potrebna pojasnila. 4785

Kolarske kovače in lakirarje

samosvojne delavce, sprejme tvornica vozov J. G. Kronasta sin d. d. Varazdina. Prvovrstnim delavcem pri najboljših plačah mesto osigurano. 4810

Razglas.

Travnik Fr., čevljar

v Trebnjem razprodaja

doz 50 parov čevljev domačega zanesljivega dela; med njimi so močni moški čevlji, vsakovrstni ženski in nizki šolni iz ševro, boksa in telatine; so tudi iz finega blaga: zametovi, beli, rjavi, sivi, tudi čevlji za tenis na izbitu. Dobro in pošteno blago in po zelo nizki ceni od 280 K naprej. — Kdor si želi izbrati, naj se oglasi čimprej. Razprodaja radi odpotovanja. 4791

Javna dražba

raznega pohištva, kuhinjskega orodja, dragocenosti i. dr.

se bo vršila v petek, dne 15. t. m. ob 3. pop. v Slomškovi ulici št. 4, L. nadstropje levo. 4801

Trstje za strope izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 4— pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trnovo. 26

Pozor, trgovci s klobuki!

Vsakovrstne klobuke od 160 K naprej imam v veliki zalogi; tudi lepe velourne klobuke. Franjo Cerar, tovarnar v Siobu, pošta Domžale. Tovarna je oddaljena 7 minut od postaje Domžale. Cene primerno nizke, pošteba točna

22.000 m³ lesa

na panju proda gozdni urad v Oplotnici postaja Konjice, iz gozdnega okrožja Lukanja na Pohorju. Približno 9000 m³ je mehkega lesa, ostanek bukovina. Posek lesa je predviden v treh letih zaporedoma z letno približno 7000 m³ v prebralni sečnji in golosekih. Ponudbe je staviti do 1. avgusta 1921, na gozdni urad Oplotnica, kateri daje tudi podrobna pojasnila. 4818

Posojilnica za Bled in okolico

reg. zadr. z neom. zavezo.

Vabilo

občni zbor

Posojilnice za Bled in okolico

na dan 31. julija 1921 ob 14. uri v dvorani »Blejskega doma«.

DNEVNI RED:

1. Potrjenje letnega računa za 1. 1920
2. Sklepi o uporabi čistega dobička.
3. Volitev.
4. Raznosterosti.

Opomba: Ako bi ta zbor ob določen uri ne bil sklepčen, začel se bo pol ure pozneje drugi občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati.

NA BLEDU, 10. julija 1921.

Načelstvo.

Več plesarskih pomočnikov
za plesanje železniških mostov sprejme
proti dobri plači tiskar **Josip Jug**,
Biskupova cesta 16. 4504

Išče se
ena ali dve sobi s 3 posteljami
za dva meseca. Ponudbe na upr.
Slov. Naroda pod 4817

Proda se
se 400 m³ hlodov smrekovih in jelovih.
Ponudbe iz navedbo cene pod „Smre-
kovi hlodi št. 4819“ na upravo Slov.
Naroda. 4819

Manufakturist,
mlajša dobra moč, se takoj sprejme.
Ponudbe na tiskar **F. Stiger** in sin
Slov. Bistrica. 4820

BAKULA (Holzstabge-
webe) **TRSTJE**
za stropne in stene izdelujem z najmo-
nejšimi stroji ter dobavljam takoj v
vsaki množini najceneje
Jos. R. Puh,
Ljubljana, Gradaška ul. 22. Telefon 513.

**Velika izbira otroških vozič-
kov, dvokoles in šivalnih
strojev** po ceni **F. Batjoli**, Ljub-
ljana, Stari trg št. 28.
Sprejme se v polno popravilo za emaj-
liranje z ognjem in ponikanje dvoko-
les, otroški vozički, šivalni in razni
stroji. **Mehanična delavnica, Kar-**
lovska cesta 4.

Naznanilo.
Naznanjam slav. občinstvu, da sem znova začel trgovino s polihistvom
po najnižjih cenah.

Ivan Andlovic,
mizar,
Gospodstvska cesta 13, Kolizej, pritličje, vrata 38.
Istotam se proda ceno malo rabljena salonska garnitura iz
mahagonija. 4803

Zadruga
hrvat. vinogradara
Zagreb, Baroševa cesta

preporuča svojo veliko zalihu dobrih zajamčeno čistih nepo-
tvorenih vina i to stara i nova, bela, cviček (šiler) i črna
uz umjerene cene, koje kao i uzorce na zahtjev šalje.
Molimo posiet našeg podrumca na Baroševj cesti.

Upravi Državnog Dobra Topolovac potreban je
ekonom,

koji može preuzeti samostalno vodjenje stručnih poslova na
majuru Šašina Greda.

Reflektanti, koji se osećaju sposobni za ovo mesto, neka
podnesu upravi propisnu molbu za postavljenje do najdalje 25.
jula 1921 god. i prilože prepise svojih školskih svedodžaba kao
i dokaze o svome dosadašnjem radu, uz označenje plate koju
traže. Na imanju ekonom dobija stan, ogrev i osvetljenje, kao i
stanovite povlastice pri nabavi životnih namirnica.

Broj 833. Iz kancelarije Državnog Dobra.
Topolovac kod Siska, 8. jula 1921. godine.

E. broj 10.467

4792

Oglas.
Nakup sena.

Po oglasu E broj 8681 sprejma ta Komanda 15., 18., 19. in
20. jula ponudbe za nakup sena. Vrhutega se pozivajo interese-
nti, da stavijo tej komandi ponudbe za prodajo stisnjene (prešanega)
sena stare ali nove košnje.

Ponudbe sprejma divizijska intendantura vsak dan popoldne
počeni z 10. julijem t. l.

Potreba: 200.000 do 300.000 kg.
Seno mora biti popolnoma suho, zdravo, od sladke trave in
stisnjeno v bale od 50–70 kg.

Prodaja po pogodbi.
Kavcija 10%, vrednosti ponudene cene.

Ponudbe kolekovati z 2 din. (8 kron).

Pogoji so na razpolago (vpogled) pri divizijski intendanturi.

Komanda Dravske divizijske oblasti.

Hiše, vile, posestva
kdo želi kupiti v Zagrebu, Hrvat-
ski, Slavoniji, hrvatskem Primorju, naj
se s polnim zaupanjem obrne na: **Anta**
Delak, Zagreb, Bajeva 34. 4270

Dr. ŠLECHTA
ne ordinira
do 7. avgusta.

Železna okna
od delavnic, stara ali nova, kupim in
prosim ponudbe z navedbo velikosti
in ceno pod šifro »Okno 4816« na
upravo Slov. Naroda.

Zahvala.
Ker mi je ob priliki izvolitve žu-
panom mestne občine v Krškem došlo
mnogo čestitk, se tem potom sično za-
hvaljujem.
Franz Zesser, župan
Krško, dne 10. julija 1921.

Naprodaj je hiša
z vrtom tik železnice in okrajne ceste.
Sposobna je za gostilno in trgovino, ker
ni v kraju nijedne boljše gostilne in
nobene trgovine, torej brez konkurence.
Več pove **Vilka Likar** na Blatni
ob Savi, via Zidanmost. 4815

Proda se več kurnikov
za zajce in kuretnino. Naslov pove
pove uprava Slov. Naroda. 4775

Visoko nagrado
onemu, ki mi preskrbi stanovanje s 3
sobami in pritlikinami. Poročila na up-
ravništvo Sl. Nar. pod F. M. 21/4742

Prodajam 3 oprave
iz mecesnovega, ter 4 oprave iz mehkega
lesa. **Stare Jože, strojno mizar-**
stvo, Bled. 4687

Prosimo tvrdke
usnjarske stroke
kakor tudi same tvornice usnja na Slo-
venskem, da nam izvolijo poslati svoj
naslov, kako bi mogli stopiti v po-
slovno zvezo, ki je v Sloveniji še ni-
mamo. Obenem naj nas obvesti, katere
predmete bi mogli dobavljati. **Zinajd**
i Srdarčević, Niš (Srbija). 4819

Kontoristinja
v slovenski in nemški stenografiji, stro-
jepisju in v vseh pisarniških delih dobro
izurjenaj se sprejme takoj za tukajšnje
veletrgovino. Pismene ponudbe z na-
vedbo plače na poštni predal št. 5,
Ljubljana. 4689

Proda se
1600 m³ bukovih suhih drv. Poizve se
v upravništvu Slov. Naroda. 4818

Žrgovski pomočnik,
železninar, starejša moč, se za prvo
mesto sprejme. Plača po dogovoru.
Stanovanje na razpolago. Ponudbe na
A. Šušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška
cesta 21. 4764

Dve gospodični, uradnici iščeta
moblovanu sobo
evt. tudi proti nagradi premoga. Cenj.
ponudbe na upravo Slov. Naroda pod
„Premog 4767“.

Špedicijska firma
Ludovik Ševar,
vd. na Rakeku izvršuje točno in najhit-
reje vse v to stroko spadajoče posle,
tudi ocarinjenje. 2535

Išče se
mesečna soba
s posebnim vvhodom eventualno z oskr-
bo, ali pa manjše stanovanje z opravlo
ali brez oprave proti zelo dobri najem-
nini. Ponudbe na poštni predal
št. 53. 4805

la portlandcement
tako dobavno 160 vagonov, po ceni od
K 160 za 100 kg. Prodaja samo na va-
gone franko postaja tovarne v Slove-
niji. Za prvovrstno blago garantira to-
varna! Vreče se posodijo za 60 dni!
Pismena vprašanja pod „Portland 4621“
na uprav. Slov. Naroda. 4621

Razpošiljam pristno domačo
ajdovo in rženo moko
od 50 kg naprej, franco želez.
postaja Doljna Lendava. **Peter**
Osterc, paromlin, Beltinol.
Prekmurje. 4814

G. F. Jurasek
uglaševalec glasovirjev
v Ljubljani
Wollfova 12.

Izvršujem uglaševanja ter popravila gla-
sovirjev in harmonijev specijelno strokov-
no, točno in ceno.

Cigaretni papir
Olleschau, vodni tisk, z voja-
kom in ptičem, 100/100 in 100/80,
Golub, Abadie, Altesse, vseh vrst
stročnice. Dalje: vance in šopke
za neveste in birmance, perje za
za rože, umetne cvetlice, žico za
rože, svileni in krepni papir vseh
barv, pismeni papir v mapah,
kosetah in 100/100, pergamentni
papir za konzerviranje sadja, vse
šolske potrebščine itd. **razpo-**
šilja Papirnica Uranus
Mestni trg 11, Ljubljana.
4802

Stanovanje zastoji!
Soba s kuhinjo in vporabo vrta boljši
stranki brez otrok, pol ure od tramva-
ja pod ugodnimi pogoji brezplačno za
eno leto. Naslov pove upr. Slov. Nar.

**Dva spretna krojaška po-
močnika** za hrvaško, se iščeta. Popolna
oskrba in stanovanje. Plača
po dogovoru. Ponudbe na **Anton Šti-**
mao, krojač, Gvetkovič, Jastre-
barako, Hrvatska. 4685

Cigaretni papir
Olleschau, Abadie, Altesse, Ambor,
Club, Osman, Ottoman in stročnice
Altesse nudi tvrdka **OSVALD DOBEIC,**
Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.
4738

Furnir.
Proda se večja množina prvovrstnega
orehovega furnirja, cena 2-50–3 krone
za kvdr čevljev. Poizve se na Sv. Petra c
št. 20, pritličje pri g. Antona Petku.
4776

15 letna deklica
se želi učiti za šiviljo naj bo v mestu
ali na deželi s hrano in stanovanjem.
Josipina Bevič, Sp. Hrušica št. 29 pri
Ljubljani. 4781

Absolventinja
Trgovske šole v Ljubljani z odliko
želi primerenega mesta. Dopise se prosi
pod „Marljiva in vestna 4768“ na upravo
Slov. Naroda. 4768

KRISTALUM d. d., Zagreb,
veleprodaja stakla i porculana
Boškovičeva ul. br. 26. **Tel. br. 6–70.**

preporuča svoje bogato skladište staklene i porculanske robe. Raspolaze u svako doba sa
proizvodnjama iz prvorazrednih čeških tvornica kao i što i sa svim vrstima stakla za ure-
zivanje te gradjevne svrhe. — Preuzima narudžbe za takozvane „KOMBINIRANE VAGONE“
sa skladišta i izravno iz tvornica uz dnevne tvorničke cijene. — Izvolite zatražiti cijenike!

„VIKTORIA“
prva Jugoslovanska tvornica kemičnih proizvoda.
Zagreb, Kaptol br. 21. **Telef. inter. br. 3–73.**

Proizvodnja priznato najbolji kolomaz
razašile se u buradima, (sodih) te drvenim i pletenim
kutijama (škatljah).
Cijenike i uzorke šaljem na zahtjev badava i franko.
Pazite na zaštitni znak!

Stroji na prodaj

Stružilnik fin, popolnoma nov (Holzdrehbank), masiven, iz železa;
skobelnik (Abrichtmaschine), zelo masiven, 50 cm;
stroj za drobljenje čresla (Lohbrechmaschine);
vrtalnik (Bohrknarre) fin, popolnoma nov;
sesalka z dvema cilindroma, zelo dobra in lahka;
kovaški meh, velik, v dobrem stanju;
motor za surovo olje (Dieselmotor) 14-16 HP, malo rabljen z garancijo;
fin francoski kamen, kompleten, za mletev žita.

Josip Petrič,
trgovec z lesom, Rečica ob Paki, Stajersko.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnice:
Split, Celovec, Trst,
Sarajevo, Gorica,
Celje, Maribor, Bo-
rovlje, Ptuj, Brežice.
LJUBLJANA - STRITARJEVA ULICA 2.
se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.
Prodaja srečke razredne loterije.
Telef. šte. 261 in 413. **Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.**
Delniška glavnica
K 50.000.000.
Rezervni zakladi
K 45.000.000